КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний
(факультет)
Дизайну
(назва випускової кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

на тему:

Особливості дизайну інтер'єрів мистецьких центрів
в умовах війни та відбудови

Макаренко Анастасія Валентинівна
(прізвище, ім'я та по батькові здобувача повністю)

Київ 2024 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний
(факультет)
Дизайну
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Юлія ТРЕТЯК
„___” _____2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

Особливості дизайну інтер’єрів мистецьких центрів

в умовах війни та відбудови

(назва)

Я як здобувач вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач Макаренко Анастасія Валентинівна
(прізвище, ім’я та по батькові повністю)

Дизайн
(спеціальність)
Середовищний і промисловий дизайн
(освітня програма)
Група ДНм-23

Керівник Ус В. Ф.
(прізвище та ініціали)
Доцент, к. т. н.
(вчене звання, науковий ступінь)
Рецензент _____
(прізвище та ініціали)
_____
(вчене звання, науковий ступінь)

Ідентичність підтверджую

Київ 2024 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет: архітектурний
Випускова кафедра: Дизайну
Ступінь вищої освіти: магістр
Спеціальність: 022 «Дизайн»
Освітня програма: Середовищний і промисловий дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Юлія ТРЕТЯК
„___” _____2024 року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

Макаренко Анастасія Валентинівна

(прізвище, ім’я та по батькові здобувача)

1. Тема роботи Особливості дизайну інтер’єрів мистецьких центрів в умовах війни та відбудови

затверджена наказом ректора КНУБА № _____від «___»___ 2024 року

2. Керівник роботи
Ус Вікторія Феліксівна, к. т. н., доцент

(прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Термін подання здобувачем роботи до захисту_____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Аналіз передумов виникнення проблеми та досліджуваності особливостей дизайну інтер’єрів мистецьких центрів

Р. 2. Аналіз існуючих інтер’єрів мистецьких центрів та резиденцій. Нормативна база

Р. 3. Особливості формування мистецьких центрів та резиденцій

Р. 4. Засоби і прийоми формування інтер’єру

Р. 5. Дизайн розробка елементу меблів

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. Матеріали теоретичної частини наукової роботи

Р. 2. Вихідні дані, обмірний план, схема зонування

Р. 3. Плани розташування меблів, плани підлогових покриттів, плани освітлення

Р. 4. Розгортки, візуалізації приміщень, паспорт використаних матеріалів, ____

специфікації меблів, освітлення та обладнання

Р. 5. Креслення, схеми та візуалізації елементу меблів

6. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	Підпис
Розділ 1.			
Розділ 2.			
Розділ 3.			
Розділ 4.			
Розділ 5			

7. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	5.08 – 21.08.24
Розділ 2.	21.08. – 26.09.24
Розділ 3	26.09 – 10.10.24
Розділ 4	11.10. – 24.10.24
Розділ 5	25.10 – 11.11.24
Направлення роботи на перевірку на плагіат	12-13.11.24
Остаточне оформлення роботи	14-19.11.2024
Попередній захист роботи на кафедрі (допуск)	20.11.2024
Захист роботи перед ЕК	26-27.11.2024

9. Дата видачі завдання 05.08.2024

Керівник _____ (підпис) Ус В. Ф. (прізвище та ініціали)

Здобувач _____ (підпис) Макаренко А. В. (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП……..7
РОЗДІЛ І. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ВИНИКНЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖУВАНОСТІ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИЗАЙНУ ІНТЕР’ЄРІВ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ……...……12
1.1. Передумови утворення та формування мистецьких центрів в Україні та у світі, вплив національної ідентичності на розвиток українського дизайну…….....12
1.2. Аналіз наукових та літературних джерел по дизайну інтер’єрів приміщень мистецьких центрів та резиденцій…….....25
ВИСНОВКИ ДО І РОЗДІЛУ…….....28
РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ІНТЕР’ЄРІВ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ТА РЕЗИДЕНЦІЙ. НОРМАТИВНА БАЗА…….....30
2.1. Дослідження вітчизняної проєктної практики дизайну інтер'єру мистецьких центрів та резиденцій…….…….....31
2.2. Дослідження світової проєктної практики дизайну інтер'єру мистецьких центрів та резиденцій……..…….....35
2.3. Вивчення нормативної бази проєктування мистецьких центрів …….....44
ВИСНОВКИ ДО ІІ РОЗДІЛУ…….....52
РОЗДІЛ ІІІ. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ТА РЕЗИДЕНЦІЙ…….....53
3.1. Дослідження функціонально-технологічних особливостей та процесів, пов’язаних з діяльністю мистецьких центрів та резиденцій……...53
3.2. Вимоги, принципи проєктування мистецьких центрів, їх класифікація…...59
ВИСНОВКИ ДО ІІІ РОЗДІЛУ ……..63
РОЗДІЛ ІV. ЗАСОБИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР’ЄРУ……..64
4.1. Вихідні дані……..64
4.2. Опис авторської частини проекту…….....69
4.2.1. Концепція інтер’єру…….....69
4.2.2. Функціонально-планувальне і об’ємно-просторове рішення

інтер’єру приміщень мистецького центру…..…….....74
4.2.3. Оздоблення інтер’єру, його композиційне рішення…….....79
ВИСНОВКИ ДО IV РОЗДІЛУ……..85
РОЗДІЛ V. ДИЗАЙН РОЗРОБКА ЕЛЕМЕНТУ МЕБЛІВ…….....86
5.1. Дослідження світової та вітчизняної проєктної практики елементу меблів…….....86
5.2. Концепція мультифункціонального стола……91
5.3. Функціональне, конструктивне, ергономічне та об’ємно-просторове рішення елементу меблів……93
5.4. Колористичне рішення, особливості матеріалів……..96
ВИСНОВКИ ДО V РОЗДІЛУ……...99
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ……100
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ……...102
ДОДАТКИ……108

ВСТУП

Люди у двадцять першому сторіччі зазнають кардинальних змін ледь не у кожній сфері свого життя: новітні технології, освіта, охорона здоров'я, відношення до сім'ї, стосунків, кар'єри і тому подібне. У цьому випадку мистецтво не є винятком. Хвиля COVID-19, активні бойові дії, економічний занепад – все це стало серйозним викликом для українського суспільства.

Та навіть у таких складних умовах мистецька галузь прогресує, відновлюється та набуває нових форм, адже митці, дизайнери, архітектори та представники інших творчих професій як ніхто розуміють необхідність плекання власної культури та створення неоціненного спадку для майбутніх поколінь. На жаль, зараз цей спадок винищується. Прикладами є: руйнування музею імені Марії Приймаченко, вивезення цінних експонатів з Херсонського обласного художнього музею, Маріупольського художнього музею [1]. Тому активна діяльність культурної сфери є критично необхідною для подальшого існування українців як соборної нації.

Мистецтво стало по-справжньому різноманітним, воно соціалізувалося. На сьогоднішній день це не лише картини, мозаїки та стародавні скульптури, а щось нове, більш прогресивне. Підтвердженням цього є поява на світ численних проєктів, демонстрацій, виступів, колективної діяльності митців з різних куточків світу.

Сучасні творці потребують відкритого доступу для взаємного обміну думками та ідеями для створення не бачених раніше об'єктів, тому мистецький центр є чудовим осередком для плідної роботи. Це незалежна форма творчої діяльності, яка надає всі необхідні для креативного процесу ресурси (фінансове, просторове, часове та інформаційне забезпечення). На сьогоднішній день, такі центри користуються попитом у всьому світі, даючи можливість творити як митцям, так і людині будь-якої професії. Через війну в Україні, деякі мистецькі центри виконують функції прихистку, де постраждалі особи отримують необхідну допомогу та час на адаптацію.

Останні роки будь-якій сфері українського суспільства неозброєним оком можна помітити тяжіння, інтерес до вивчення народних традицій, побуту, одягу. Ці тенденції яскраво помітні у дизайні, архітектурі, образотворчому мистецтві, телебаченні, масовій культурі. Проєкти «YAKUSHA», «MAKHNO» та інших студій з етнічним спрямуванням посідають провідні місця в світових та вітчизняних конкурсах. Активно просуваються й інші принципи: екологічність, використання місцевих матеріалів, ревіталізація.

Враховуючи статистику руйнувань міст в північних, східних та центральних областях, вторинна переробка сировини має стати однією з провідних напрямків розвитку будівельної галузі. Такий метод дозволяє зберегти природні ресурси, звести нанівець численні сміттєзвалища та полігони, що є критично важливим для існування місцевої флори та фауни.

Мистецька резиденція має поєднувати у собі ці принципи, утворюючи симбіоз багатьох елементів: українських традицій, сучасних технологій та бережного ставлення до природи.

Враховуючи все вищеописане, **актуальність** полягає: у дослідженні методів формування інтер'єрів художніх резиденцій, у вивченні їх впливу на культурний аспект у житті суспільства, у необхідності створення нових осередків для розвитку творчості та креативного мислення, використання принципів екологічності та ревіталізації у розробці проєкту. Також головним аспектом є забезпечення простору та умов для продукування творів сучасного українського мистецтва та подальшого утвердження національної самоідентичності, шанування розвиток мистецьких та культурних звичаїв. Важливим аспектом є поглиблення міжкультурного діалогу з іноземними майстрами та художниками, забезпечуючи стабільне спілкування та обмін досвіду між країнами.

Метою дослідження є визначення особливостей дизайну, проєктування та розробка дизайну інтер'єрів мистецької резиденції, яка займатиме активну позицію у підтримці українського мистецтва, а також дослідження тенденцій щодо збереження та відновлення української культури у скрутні для країни часи.

Постановка проблематики

Мистецьких центрів та резиденцій в Україні вкрай мало, тому дослідження цієї теми – важливий крок для створення майбутніх проєктів. Він потребує глибинного аналізу багатьох аспектів: детального розгляду існуючих споруд та інтер'єрів, вивчення нормативної бази та вимог, аналізу великої кількості літературних джерел та всього обсягу доступної інформації. У результаті – виокремлення ключових особливостей мистецьких центрів, їх класифікацій, принципів, вимог щодо утворення та функціонування.

Питання формування мистецьких осередків є вкрай недооціненим і несе у собі важливий культурологічний, етнічний, соціальний базис, що є необхідним для громадськості.

Завдання дослідження полягає у створенні проєкту дизайну інтер'єру приміщень мистецької резиденції, при цьому важливо врахувати всі чинні нормативні вимоги, досягнути максимального рівня функціональності, естетичності та комфорту. Варто також звернути увагу, що простір має бути унікальним об'єктом дизайну та надихати резидентів на плідну творчу діяльність. Важливо застосувати принципи використання місцевих матеріалів, ревіталізації, екологічності.

Об'єкт дослідження - приміщення мистецького центру.

Предмет дослідження - особливості дизайну інтер'єрів приміщень мистецьких резиденцій.

Використані методи дослідження:

1. Аналіз літературних джерел та документів (аналітичний метод):
    - Огляд наукових праць, книг, статей, архітектурних журналів, присвячених дизайну інтер'єрів мистецьких центрів.
    - Вивчення нормативних документів, стандартів та рекомендацій щодо проектування таких об'єктів.
    - Дослідження історичних та сучасних прикладів реалізації дизайну мистецьких центрів.
2. Порівняльний аналіз:

- Порівняння дизайну різних мистецьких центрів (наприклад, галерей, музеїв, культурних центрів) за ключовими параметрами: архітектурні рішення, матеріали, функціональність простору, вплив на відвідувачів тощо.
- Порівняння національних та міжнародних тенденцій у дизайні мистецьких центрів.

3. Метод кейс-стаді (case study):
    - Детальний аналіз конкретних прикладів дизайну інтер'єрів відомих мистецьких центрів. Опис архітектурних і дизайнерських рішень, що були застосовані, їх ефективності та впливу на функціонування центру.
4. Метод спостереження.
5. Метод візуалізації та моделювання.

Наукова новизна полягає у детальному вивченні особливостей мистецьких центрів, у комплексному дослідженні впливу творчого контексту у дизайні. Проведено аналіз взаємозв'язку між специфікою мистецької діяльності та естетичними та функціональними рішеннями в інтер'єрі. Унікальність полягає у вивченні того, як конкретні види мистецтва (наприклад, живопис, скульптура, перформанс) впливають на архітектурні і дизайнерські особливості простору.

Вивчено вплив екологічних тенденцій на дизайн інтер'єрів, зокрема використання еко-матеріалів та енергоефективних технологій. Досліджено, як такі рішення можуть поєднуватися з естетичними вимогами просторів, що розробляються.

Таким чином, дизайн-проєкт інтер’єрів мистецької резиденції має допомогти у відновленні уваги до цього питання та посприяти розвитку українського мистецтва, створити комфортне середовище для молодих та перспективних творців; залучити однодумців для більш результативного продукування та генерування ідей; використати сучасні інноваційні тенденції у сфері будівництва, архітектури та дизайну.

Обсяг та структура дослідження

Дипломна магістерська робота містить теоретичну частину, яка у свою чергу складається зі вступу, п’яти розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків.

Апробація роботи

1. Макаренко А. В., Таран Г. П. Реалії розвитку українського мистецтва та культури в умовах війни. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції: ФІЛОСОФІЯ НАУКИ, ТЕХНІКИ І АРХІТЕКТУРИ В ГУМАНІСТИЧНОМУ ВИМІРІ (10-11 листопада 2023 року), КНУБА (науковий керівник – доцент, к. т. н. Таран Г. П.). **Див. Додаток 1.**
2. Макаренко А. В., Ус В. Ф. Розвиток креативного мислення у студентів архітектурного спрямування. Матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції: АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА XV. ВІДБУДОВА ТА РОЗВИТОК У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ (23 листопада 2023 р.), КНУБА (науковий керівник – доцент, к. т. н. Ус В. Ф.). **Див. Додаток 2.**
3. Макаренко А. В., Ус В. Ф. Перспективи ревіталізації будівельних матеріалів в Україні: можливості та виклики. МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2024» (05-07.11.2024 р.), КНУБА (науковий керівник – доцент, к. т. н. Ус В. Ф.).

РОЗДІЛ І. АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ ВИНИКНЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖУВАНОСТІ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ

1.1. Передумови утворення та формування мистецьких центрів в Україні та у світі, вплив національної ідентичності на розвиток українського дизайну

Поняття «мистецький центр» є доволі новим, проте вже доволі зрозумілим пересічному громадянину. А ось словосполучення «мистецька резиденція», яке у свою чергу з'явилось не так давно – викликає багато запитань. Річ у тім, що центр має набагато ширше значення і охоплює різноманітний спектр приміщень для здійснення художньої, освітньої та культурної діяльності. Сюди також частково входять музеї, галереї та виставки, різноманітні програми. Резиденція має схожу мету та походить від латинського слова «resideo» (в перекладі – залишаюся на місці, перебуваю).

Головна відмінність полягає у тому, що резиденція передбачає місця для тимчасового перебування людей та їх об'єднання творчих зусиль для створення унікальних творів мистецтва. Культурний чи мистецький осередок має на меті проведення різноманітних заходів, з метою популяризації креативного мислення та освіти населення.

Якщо провести певні паралелі, то можна усвідомити, що велика кількість мистецьких шкіл та художніх угрупувань по суті також виконували роль мистецьких центрів впродовж своєї діяльності. Вони існували в різні часи, мали різну структуру, мету, завдання. Проте їх об'єднувало прагнення змін, бажання створити власними руками щось нове та неповторне. У багатьох випадках це був навіть протест щодо суспільних норм чи застарілих поглядів на світ.

З іншого боку, поява таких установ є наслідком активного культурного розвитку суспільства, його зацікавлення у нематеріальних цінностях. Наприклад, поява Лувра (заснований у 1793 р.) – найбільш відвідуваного музею мистецтва є наслідком подій Французької революції 1789-1799 років. Спочатку його будівля була фортецею, побудованою Філіппом II. Потім за правління Франциска I на її

місці звели палац. З роками його почали використовувати як склад для зберігання королівських колекцій. У бурхливий період революції на спеціальних зборах було вирішено, що культурні скарби мають бути доступними для кожного пересічного громадянина, і палац має переформуватись в музей. Відтоді Лувр став яскравим підтвердженням демократизації тогочасного суспільства, яке прагнуло рішучих змін в усіх сферах життя [2].

Одним із найперших мистецьких центрів також вважають Центр Жоржа Помпіду в Парижі, відкритого у 1977 р. Це один із найбільших та найвідоміших центрів сучасного мистецтва у світі, а також популярний туристичний об’єкт. Його поява завдячується тогочасному президенту Франції Жоржу Помпіду, який окрім впровадження програм економічного розвитку, вирішив відкрити багатофункціональний культурний осередок. В конкурсі проєктів будівлі серед шестисот заявок перемогла пропозиція архітекторів Р. Піано і Р. Роджерса. Вона полягала у створенні фасаду зі скла та металу, що було досить зухвало на той період (Рис.1.1).

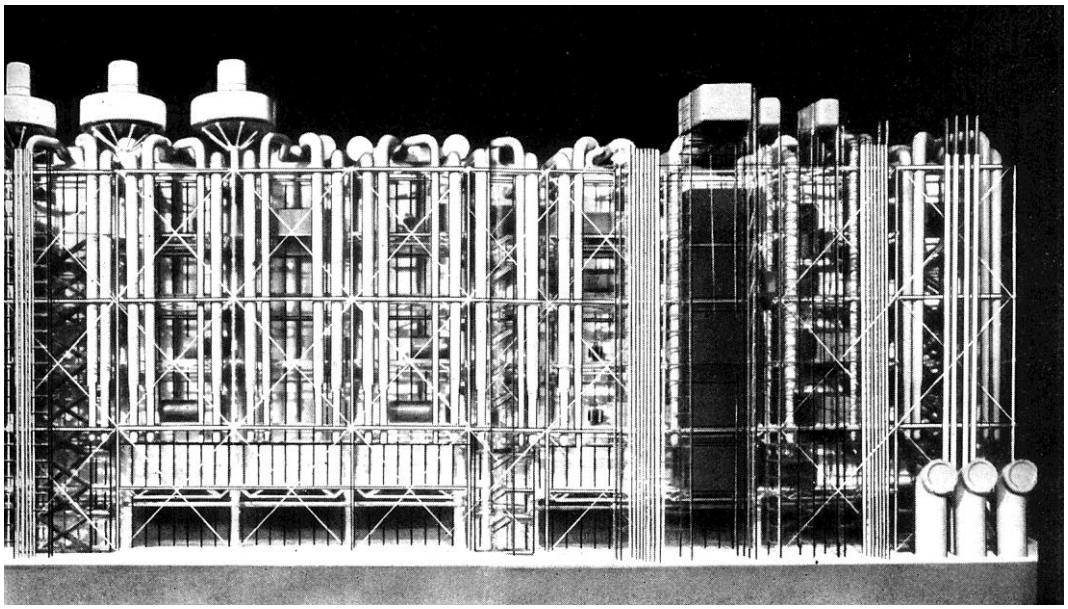

Рис.1.1. Будівля Національного центру мистецтва й культури імені Жоржа Помпіду в Парижі. Проєкт Р. Піано і Р. Роджерса [3].

Після побудови парижани досить довго критикували будівлю, іронічно називаючи її «культурною машиною». Однак зараз це третя за кількістю відвідувачів пам’ятка у Франції (Рис.1.2).

Рис.1.2. Загальний вигляд кварталу Бобур у Парижі [3].

У Центрі Жоржа Помпіду постійно організовуються нові виставки, перформанси. Споруда поєднує у собі музей сучасного мистецтва, бібліотеку, кінотеатри, концертні та виставкові зали, простір для різноманітних культурних подій, а також крамниці, кафе та ресторани. Також зараз там діє Національний музей сучасного мистецтва, Центр промислового дизайну, Інститут дослідження і координації акустичних мистецтв і музики. Площа будівлі становить 100 тис. квадратних метрів [3].

Ця будівля - справжній прорив у концепції культурного простору, де відбуваються не лише виставки, а й активна взаємодія з відвідувачами. Таким чином, можна побачити як видозмінюється мистецтво та його бачення, починаючи від Лувра, де простежується зародження поняття мистецького центра, та закінчуючи Центром Ж. Помпіду, який протягом тривалих трансформацій набув свого сучасного вигляду.

При дослідженні процесів формування мистецьких осередків неможливо не взяти до уваги Баухауз. Він сформувався після Першої світової війни (в 1919 р.), а його ідеологи прагнули змін. Вони хотіли об’єднати образотворче мистецтво з архітектурою, вивести формулу зручного та функціонального дизайну. І хоча Баухауз називають школою, насправді це також було творчим об’єднанням однодумців, своєрідним центром, де студенти та викладачі постійно навчалися на

практиці, проводячи численні майстер-класи з металообробки, ткацтва, розпису, столярства.

Вся діяльність учнів та ідеологів Баухауза спрямовувалась на експерименти, дослідження властивостей матеріалів, кольору, форми. Анні Альберс – одна з випускниць, яка досягла високих результатів у мистецтві ткацтва. Вона поєднувала непоєднуване: натуральну пряжу та штучні волокна, метали. Також досліджувала можливість матеріалу поглинати звук та світло [4].

Отже, школа Баухауз за свій короткий період змогла кардинально вплинути на бачення мистецтва, дизайну та архітектури, показавши їхню органічну поєднуваність та взаємозв'язок. Їх діяльність безперечно дала поштовх до нового бачення творчих можливостей.

Історія створення відомого Центру мистецтв Барбікан також пов'язана з воєнними діями. У розпал Другої світової війни в одному з центральних районів Лондона повітряний наліт авіації Третього Рейху зрівняв із землею ділянку площею більш ніж 14 гектарів. Влада та місцеві жителі не могли вирішити як саме забудувати цю ділянку, доки молоді архітектори Пітер Чемберлін, Джеффрі Пауелл і Крістоф Бон не зробити цікаву пропозицію – зробити елітний житловий комплекс та здавати житло в оренду. Будівля стала одним із зразків місцевого бруталізму, адже була спроєктована під враженням від Unite d'Habitation авторства Ле Корбюзьє у Марселі.

Комплекс задумувався як невеличке місто з крамницями, парковою зоною, громадськими просторами, підземним паркуванням. Ця ідея мала привабити у Барбікан нових жителів. Згодом так і вийшло.

Стиль будівлі бруталізм – став немовби певним символом післявоєнної Британії з оголеними сірими стінами, бетоном та різкими кутами та геометричними формами. Проте автори додали до комплексу певні місцеві історичні особливості: «замкові» башти, напівкруглі вікна та навіть ворота, що за формою нагадують риси архітектури XIII-XV століть (Рис.1.3). Навіть саме значення слова «barbican» дослівно в перекладі означає середньовічний замок, фортифікаційна споруда.

Структура комплексу зображена на Схемі 1.1.

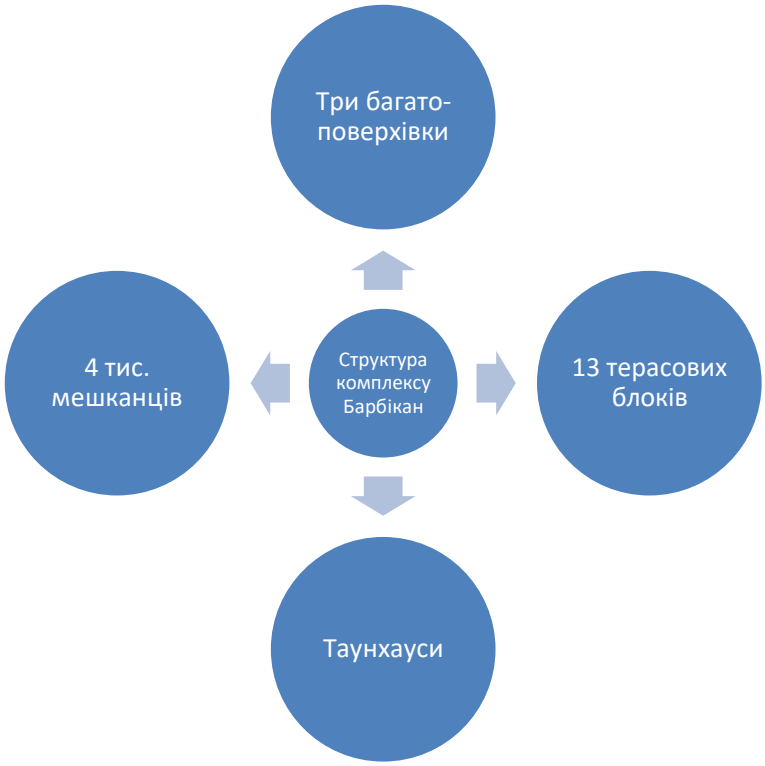

Схема 1.1. Структура комплексу Барбікан.

Рис.1.3. Комплекс Барбікан, 1959-1982 рр., Пітер Чемберлін, Джеффрі Пауелл і Крістоф Бон, Лондон, Велика Британія [5].

Окрім житлової зони, Барбікан складається з низки культурних споруд, що робить комплекс по-справжньому культурною перлиною країни (Рис.1.4).

Рис.1.4. Мистецькі установи комплексу Барбікан.

Архітектори прагнули зробити будівлі максимально зручними для жителів – планування виконані таким чином, щоб у квартири потрапляла максимальна кількість природного світла. Інтер'єри наповнені навіть найменшими функціональними деталями (віконця для листонош та газетярів, подрібнювачі сміття в раковинах і т. п.). Світильники, меблі, фурнітура були надзвичайно ретельно підібрані і повністю гармоніюють з зовнішнім виглядом комплексу (Рис. 1.5.) [5].

Вагоме значення має також Лінкольн-центр, який знаходиться у Нью-Йорку, США. Він складається з 12 будівель, що призначені для проведення різноманітних освітніх та культурних заходів. Тут проводить свою діяльність Метрополітен-опера, Нью-Йоркський балет, Нью-Йоркський філармонічний оркестр, Джульярдська школа, Товариство камерної музики, театр Вівіани Бомон, Кінотовариство Лінкольн-центру, Школа американського балету, Нью-Йоркська публічна бібліотека виконавських мистецтв та інші. Засновником є Дуайт Девід Ейзенхауер, 34-ий президент США. Дата заснування – 1962 р.

Гетті-центр (Getty Center) – відомий музейний комплекс та центр мистецтва і досліджень, що включає художні галереї, бібліотеку та освітні програми,

зосереджені на європейському та американському мистецтві. Знаходиться у Лос-Анджелесі, США.

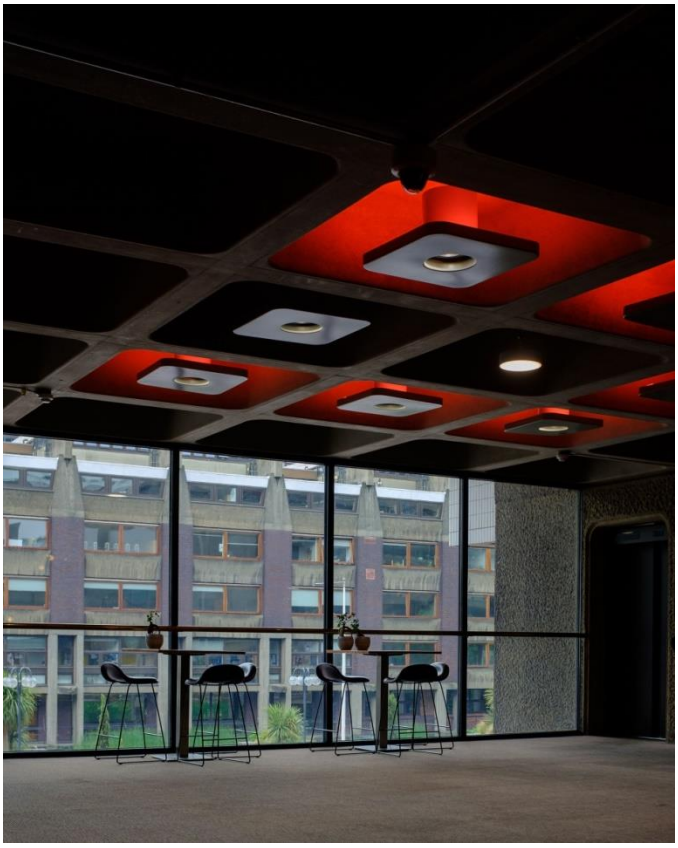

Рис. 1.5. Бар Центру мистецтв комплексу Барбікан [5].

Утворення кожного культурного чи мистецького центра у світі має різні передумови, причини та історію створення. Одні містять у собі виставкові простори, бібліотеки та кінозали, інші – інтерактивні простори, майстерні, кімнати віртуальної реальності та ін. Головна мета цих установ полягає у культурній, мистецькій, освітній взаємодії з населенням або ж конкретним прошарком суспільства.

Порівняльна характеристика загальних аспектів найвідоміших мистецьких та культурних центрів світу відображена в Табл.1.

№	Назва	Дата утв.	Розташ. (країна, місто)	Автор	Стиль/ напрям	Пло-ща	Тип установи

1.	Національний центр мистецтва й культури імені Жоржа Помпіду	1977	Франція, Париж, квартал Бобур	Річард Роджерс, Лоренцо Піано	Хай-тек	2 га	Артцентр/ культурний центр
2.	Комплекс Барбікан	1982	Велика Британія, Лондон	Пітер Чемберлін, Джеффрі Пауелл, Крістоф Бон	Брутталізм	14 га	Центр виконавчих мистецтв, житловий комплекс
3.	Лінкольн-центр	1962, ост. добудова 2004	США, Нью-Йорк, Мангеттен	Макс Абрамович, Воллес Гаррісон, Філіп Джонсон	Неокласицизм	61 000 $м^2$	Культурний центр (комплекс з 12 будівель)
4.	Тейт Модерн	2000 (поб. 1947-1963)	Велика Британія, Лондон	Джайл Гілберт Скотт	Індуст. брутталізм з сучасними ел.	34 500 $м^2$	Галерея модерністського мистецтва
5.	ZKM	1997	Німеччина Карлсруе	Хайнц М. Шпанге-	Індуст.	15 000 $м^2$	Артцентр/ медіацентр

				манн			
6.	Австралій-ський центр сучасного мистецтва (ACCA)	1983, 2002	Австралія, Мельбурн, Вікторія	Арх. Бюро Вуда Марша	Міні-малізм	5 000 $м^2$	Мистецький центр
7.	Центр сучасного мистецтва IAC	1991	Вільнюс, Литва	Аудроніс Буікус, Влади-мирас Чекас	Функ-ціона-лізм з ел. брута-лізму	3 000 $м^2$	Центр сучасного мистецтва
8.	Артцентр Walker	1971	США, Міннеапо-ліс	Едвард Ларрабі Барнс	Модер-нізм	27 000 $м^2$	Артцентр, художня галерея
9.	De Appel	1984	Нідер-ланди, Амстердам	Френсі-ско Вітте	Пост-модер-нізм з ел. функ-ціона-лізму	1 400 $м^2$	Культурний центр
10.	ArtScience Museum	2011	Сингапур	Мошень Ньянг з Moshe Safdie Architects	Сучас-ний з ел. конс-трукти-візму	6 000 $м^2$	Центр науки та мистецтва

Табл. 1.1. Порівняльна характеристика загальних аспектів найвідоміших культурних та мистецьких центрів у світі.

Одним із нечисленних мистецьких центрів в Україні є PinchukArtCentre, заснований в 2006 р. Віктором Пінчуком. Центр відіграє важливу роль у розвитку українського арту та його інтеграції у світовий культурний контекст.

PinchukArtCentre є платформою для просування сучасного мистецтва як в Україні, так і на міжнародному рівні. Центр надає учасникам можливість презентувати свої роботи у просторі, що розрахований на широку аудиторію. Тут регулярно відбуваються виставки як відомих митців, так і молодих художників, які тільки розпочинають власну кар’єру у цій сфері.

Організатори регулярно проводять виставки робіт відомих світу авторів, таких як: Деміен Герст, Такеші Муракамі, Джефф Кунс та інші. Вони дозволяють українській публіці ознайомитися з найкращими зразками сучасного мистецтва, а також сприяють налагодженню міжнародних культурних зв’язків.

Однією з важливих ініціатив центру є Future Generation Art Prize — міжнародна премія для молодих художників віком до 35 років. Переможці отримують не тільки фінансову підтримку, але й можливість експонувати свої роботи у всесвітньо відомих музеях і галереях, таких як Венеційська бієнале. Ця премія стала важливим кроком у підтримці нових талантів у сфері сучасного мистецтва.

Центр активно залучає аудиторію до освітніх ініціатив, пропонуючи лекції, майстер-класи, обговорення і спеціальні програми для дітей та молоді. Ці програми спрямовані на популяризацію сучасного мистецтва та підвищення обізнаності про різні його аспекти серед широкої громадськості.

Мистецький осередок відомий тим, що надає вільний доступ до своїх виставок, що робить сучасне мистецтво доступним для широкого загалу. Це важливий фактор у контексті популяризації творчості, адже кожен охочий може ознайомитися з експозиціями без фінансових бар'єрів.

Таким чином, з моменту свого заснування PinchukArtCentre відіграв важливу роль у розвитку культурного простору України. Він став майданчиком для дискусій про сучасне мистецтво, політику, суспільні зміни та естетику, а також допоміг українським художникам вийти на міжнародну арену. Це робить PinchukArtCentre важливою культурною інституцією, що сприяє розвитку не лише мистецтва, але й суспільства загалом.

В 2020 році у відчинив свої двері Львівський муніципальний мистецький центр — сучасний культурний осередок, який поєднує кілька функцій в одному просторі. Тут розташована виставкова зала, місце для лекцій, майстер-класів, кінопоказів, а також затишне кафе та книжкова крамниця. Це дозволяє проводити різноманітні події — від художніх виставок до обговорень та воркшопів.

Важливою особливістю є безкоштовний доступ до виставок та подій. Це робить мистецтво доступним для всіх охочих, сприяє його популяризації серед широкої аудиторії та залучає мешканців міста та туристів.

Центр орієнтований на розвиток і популяризацію сучасного мистецтва, як українського, так і міжнародного. Виставки охоплюють різні форми сучасного арту та його різновидів.

Простір спеціально спроектований для того, щоб бути доступним для людей з інвалідністю. Це включає безбар’єрний вхід та адаптовані умови для комфортного пересування, що робить центр відкритим для всіх відвідувачів: від живопису і скульптури до відеоарту та інсталяцій.

Центр проводить лекції, дискусії та воркшопи на теми сучасного мистецтва, культури та освіти українського суспільства. Це сприяє розвитку критичного мислення та глибшому розумінню творчості серед відвідувачів.

Львівський муніципальний мистецький центр активно підтримує місцевих художників та кураторів, надаючи їм платформу для виставок і обговорень. Це важливий внесок у розвиток культурного середовища Львова та Західної України.

Центр розташований у будівлі XIX століття, але його інтер’єр відрізняється сучасним мінімалістичним дизайном, що підкреслює гнучкість простору і його

функціональність. Інтер'єр підлаштований під проведення різноманітних заходів, що робить центр універсальним.

Серед інших центрів в Україні відомими є: Центр сучасного мистецтва M17, що позиціонує себе як науково-дослідницька платформа та експозиційний простір для сучасного мистецтва [6]; Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал»; артцентр «Дзиґа». В Україні існує велика кількість інституцій, що належать до різних сфер сектору культури та мистецтва (Рис.1.6).

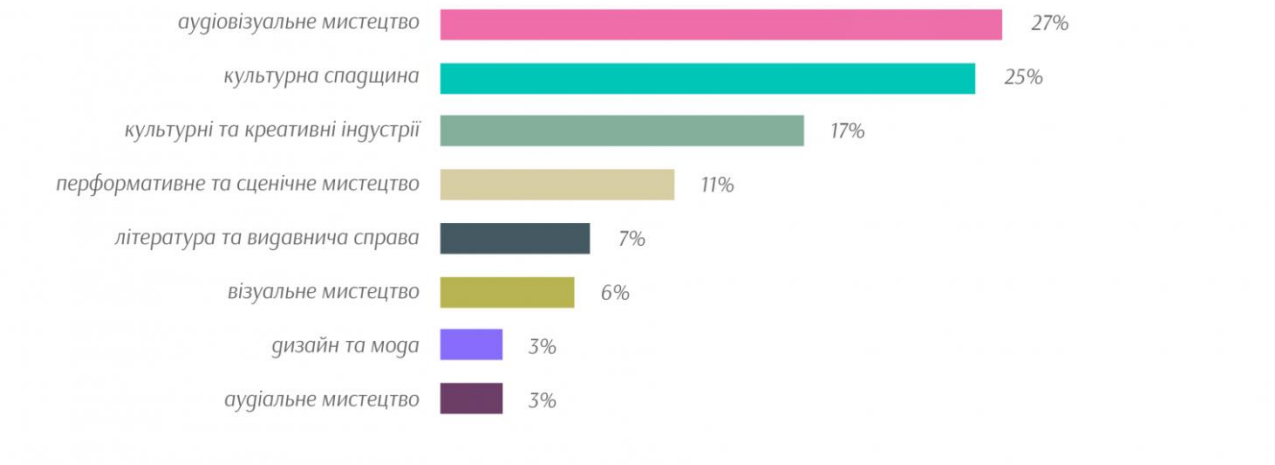

Рис.1.6. Діаграма розподілу культурних інституцій по секторам в Україні [7].

На жаль, історія формування мистецьких центрів в Україні є набагато коротшою у порівнянні зі світовими аналогами. Варто усвідомлювати, що країна довгий час перебувала під владою різних держав (Російська імперія, Австро-Угорщина, Польща, СРСР), що суттєво вплинуло на розвиток її культурної інфраструктури. У цей період пріоритетом були імперські інтереси, і культурні ініціативи часто зосереджувалися на зміцненні панівних культур, а не розвитку українських [7].

Майже 70 років Радянський Союз також мав значний вплив на розвиток культури в Україні. Під час радянської доби багато установ підпорядковувалися державній ідеології, що обмежувало свободу творчих ініціатив. Спрямованість на централізоване управління та обмежений розвиток регіональних культурних центрів вплинули на те, що значна кількість ресурсів була зосереджена у великих

містах, як-от Київ чи Харків, а периферійні міста залишалися без належної підтримки.

Культурні центри вимагають значних інвестицій на будівництво, підтримку та розвиток. Після здобуття незалежності в 1991 році Україна зіткнулася з економічною кризою, що значно обмежило державне фінансування культури. Реформи, пов'язані з переходом до ринкової економіки, супроводжувалися зменшенням бюджетів на інші проєкти, а приватний сектор ще не був достатньо розвиненим для підтримки подібних ініціатив [8].

Культурна політика в Україні не завжди була пріоритетною для урядів різних часів. Багато програм не мали довгострокового планування або належного фінансування, що перешкоджало створенню нових мистецьких та культурних центрів. Бюрократичні перешкоди та недосконалість законодавчої бази також ускладнювали процес організації таких установ.

До того ж, у більшості розвинених країн значну частину фінансування таких центрів забезпечують приватні меценати, фонди та корпорації. В Україні така традиція ще не сформувалася на достатньому рівні. Багато бізнесменів та великих компаній зосереджені на комерційних інтересах, а не на фінансуванні культурних проєктів. Приватні ініціативи підтримки культури почали зростати лише останніми роками.

У країні ще триває процес трансформації від музеїв, картинних галерей до повноцінних мистецьких комплексів, які поєднуватимуть безліч напрямів та подій. Також проблема повільнішого розвитку провінційних міст та селищ поступово вирішується (політка децентралізації, численні реформи, розвиток Інтернету та соціальних мереж).

Останні роки, особливо після початку конфлікту на сході України у 2014 році та повномасштабної війни у 2022 році, додатково уповільнили розвиток культури та мистецтва. Багато ресурсів спрямовуються на захист країни, відбудову та гуманітарні ініціативи. Численні пам’ятки знищуються або викрадаються загарбниками.

В той же час українці усвідомили всю важливість культурної та національної ідентичності, яка довгий час під впливом численних історичних, економічних та соціальних причин була забута.

1.2. Аналіз наукових та літературних джерел по дизайну інтер'єрів приміщень мистецьких центрів та резиденцій

Аспект розвитку культурного питання у суспільстві є зараз надзвичайно актуальним, адже молодь почала приділяти більше уваги цій темі. Як наслідок, почали з'являтись нові напрямки творчості, різноманітні проєкти та програми.

Музеї, звичайні картинні галереї, зважаючи на останні тенденції, стали видозмінюватись, осучаснюватись, намагаючись адаптуватись під швидкоплинність сьогодення. Тож, поява художніх центрів зумовлена економічним піднесенням країни, підвищенням рівня життя громадян, ступенем розвитку соціальної та культурної сфер.

Художні резиденції є відносно новим поняттям, тому кількість наукових та літературних джерел з цієї теми є вкрай обмеженою. Особливість таких центрів полягає у їх стихійності та нерегламентованості у державних та міжнародних масштабах. Як правило, це локальна ініціатива митців чи громад, які прагнуть організувати творчий осередок у своїй місцевості.

На жаль, у вітчизняній практиці немає жодних норм та рекомендацій щодо проєктування та організації простору, складу, функціонально-планувальних особливостей таких установ. Тому дизайнер чи архітектор майже наосліп, інтуїтивно шукає оптимальне рішення, досліджує сучасні аналоги, шукає експозиційні та проєктувальні вимоги, системи та обладнання. Новизна завдання значно ускладнює пошук спеціаліста та призводить до великої кількості помилок. Дана тема є недостатньо вивченою, проте дотично вона розглядалась у працях Ю. Бочарової, М. Дьоміна, Ю. Лобанова, В. Штолько та інші.

Поняття мистецького центру є більш ширшим та дослідженим. У дисертації «Архітектурно-планувальне формування центрів образотворчого мистецтва» Харитонової А. А. зазначається, що головною метою художніх центрів є

популяризація та продукування креативної діяльності, їх зберігання, накопичення та демонстрація у різних можливих форматах. Резиденції мають декілька відмінних рис: окрім громадського спільного простору, у них містяться також житлова та робоча зони митців, які виконують описані вище поставлені завдання.

Автор праці зазначає, що розмір установи часто прямо пропорційно залежить від кількості жителів населеного пункту. При проєктуванні необхідно враховувати соціально-культурні, природно-кліматичні, регіональні особливості території. Індивідуальність просторового компонування та аспект архітектурного формування є не менш важливими, адже вони показують чи необхідно починати нове будівництво, чи є можливим процес реновації існуючої будівлі.

Структура багатьох міст змушує шукати гнучкі планувальні рішення. Виходячи з них, утворюються раціональні функціональні зони. Існує чимало прикладів перетікання простору як у вертикальному, так і горизонтальному напрямках. За величиною центри умовно поділяють на: великі, середні, малі.

Головне завдання проєктування полягає у ретельному плануванні структури приміщень та у їх злагодженій діяльності, яка забезпечить найбільш комфортні та сприятливі умови для кожного. Фасади та внутрішній простір мають відповідати ключовій ідеї та доповнювати концепцію резиденції. Важливим є технічне забезпечення, яке триматиме необхідний температурно-вологісний режим, показники акустики та проникності світла [9].

Для резиденції важливо забезпечити митців житловим та робочим простором – майстернею, яка буде задовольняти не лише естетичні, а й функціональні потреби. Між учасниками має місце діалог, обговорення та співпраця. Тож, має бути зручна спільна зона, де можна демонструвати медіа та відео матеріали.

Для художнього центру більш важливим є організація виставкових приміщень з постійною та/або змінною експозиціями. У залежності від умов та можливостей, такий простір може бути відкритим та видозмінюваним, або закритим (такий варіант є більш прийнятним для стаціонарних демонстрацій експонатів). Творчий осередок має забезпечити обслуговування відвідувачів:

діяльність громадсько-просвітницького, культурно-освітнього та розважального спектрів (лекційні приміщення, кінозали, бібліотека або медіатека).

Для будь-якого центру чи резиденції важливою є наявність фондосховища, яке матиме зручне розташування відносно інших приміщень. Кожне сховище підлаштовується під конкретний тип творів мистецтва, адже зберігання полотен чи скульптури має суттєву різницю. За можливості передбачується функціонування додаткових майстерень, лабораторій, приміщень для науково-дослідницької роботи.

У дисертації висвітлюються загальні принципи і прийоми архітектурно-планувальних та композиційних рішень мистецьких центрів:

- Принцип відповідності, який фокусується на сучасних архітектурних та дизайнерських теоріях, сьогоднішніх аспектах соціально-культурного питання, пошуку новітніх напрямках творчої діяльності.
- Принцип комунікаційності, що полягає у попередньому дослідженні розташування транспортних та пішохідних вузлів, аналізі навколишнього середовища та інфраструктури.
- Принцип зв’язаності, або інтегративності передбачає появу подібних установ та їх можливу подальшу співпрацю.
- Четвертий принцип індивідуалізації. Тобто, планомірне підпорядкування простору певному стилю чи тематиці, індивідуальний підхід до створення траєкторій маршрутів людини та унікальність технічних, архітектурних та інженерних рішень елементів будівлі.
- Принцип динамічності та гнучкості, що зосереджений на можливості подальшої видозміни простору та його функціональних схем.

Об’ємно-просторова композиція визначається не тільки окремими приміщеннями, а планом всієї будівлі, або її поверху. Автор охарактеризував та описав чотири архітектурно-композиційні типи організації та функціонування творчих осередків:

- Найбільш поширеним є компактний, або ще центричний вид. Він дозволяє найбільш раціонально та максимально ефективно заповнити невелику площу та спланувати найвигідніші шляхи переміщення як всередині, так і ззовні.
- Лінійний тип застосовується при вузькій території проєктування. Часто використовується вздовж автомобільних доріг, річок та інше.
- Блоково-сегментний вид спостерігається для центрів, де експонати є умовними блоками та з'єднуються один з одним. Додаткові приміщення розташовуються задовільно.
- Диференційований варіант найбільш характерний для місцевості зі складним рельєфом.

Закордоном поширені тенденції реконструкції музейних об'єктів та їх трансформація у більш сучасний науковий чи художній об'єкт. Процес полягає у переобладнанні просторової структури та оптимізації технічного стану та забезпечення споруди. У залежності від багатьох факторів, будівля може піддаватись перебудові, капітальним/косметичним ремонтним роботам. При цьому головною умовою є збереження планувальних та структурних особливостей [10].

Таким чином, були досліджені вітчизняні та закордонні тенденції створення мистецьких центрів та резиденцій, виокремлені принципи архітектурної та композиційної організації вищезгаданих споруд.

ВИСНОВКИ ДО І РОЗДІЛУ

Отже, дизайн інтер'єрів мистецьких центрів значною мірою залежить від історичного контексту та культурних особливостей країни. У Європі, де традиції підтримки культури та мистецтва мають глибоке коріння, простір центрів формувався під впливом місцевих архітектурних і культурних стилів. Україна, маючи складну історію, включаючи періоди імперського та радянського впливу, зазнала значних обмежень у розвитку власних традицій, звичаїв. Це призвело до меншої кількості та повільнішого розвитку культурних установ.

Одним із ключових факторів, що стримує розвиток інноваційних інтер'єрних рішень для мистецьких центрів в Україні, є економічні умови. Обмежене фінансування культури, недостатня підтримка з боку приватного сектора та відсутність меценатів перешкоджають застосуванню новітніх рішень в дизайні. У світі ж великі культурні центри фінансуються через приватні інвестиції та державні гранти, що дозволяє реалізовувати амбітні проекти.

У світовій практиці дизайн мистецьких центрів еволюціонує від традиційних статичних виставкових площ до інтерактивних, адаптивних просторів. Це відповідає новим вимогам суспільства, яке прагне більшої взаємодії з мистецтвом. У цьому контексті важливими є мультимедійні технології, адаптивні архітектурні рішення, просторові трансформації для проведення різних заходів. В Україні такі тенденції лише починають реалізовуватися в окремих проектах, як-от PinchukArtCentre, Львівський муніципальний мистецький центр, але вони ще не стали стандартом у культурній сфері.

Дизайн інтер’єрів мистецьких центрів в Україні значно відстає від світових стандартів через історичні, економічні та соціальні фактори. Водночас у світі триває постійний розвиток в бік інтерактивності, адаптивності та соціальної взаємодії, що ще недостатньо досліджено і застосовано в Україні. Незважаючи на це, зростає зацікавленість у модернізації культурних просторів, і з часом, з належною підтримкою, Україна може інтегрувати сучасні підходи в дизайн своїх мистецьких центрів і запропонувати нові.

РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ІНТЕР'ЄРІВ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ТА РЕЗИДЕНЦІЙ. НОРМАТИВНА БАЗА

Кількість творчих центрів щорічно зростає, адже це новий вид комунікації між митцями, отримання абсолютно нового унікального досвіду, ознайомлення з культурою та встановлення тісних міжнародних зв'язків. Така співпраця дає художнику/скульптору/письменнику чудову можливість вирватись із локального середовища, подолати ще одну сходинку на шляху до успішної кар'єри. Також як правило, організатори забезпечують учасників усім необхідним: робочим місцем, матеріалами та іншими необхідними ресурсами. Існують випадки тимчасового фінансового забезпечення чи стипендій для повного занурення у творчий процес [11].

Художні резиденції поширені у всьому світі, а також є надзвичайно різними за структурою, будовою, метою та призначенням. Вони можуть створюватись як державою, так і місцевими бюджетами, поширеним є фінансування приватними особами чи організаціями. Тож, результатом співпраці є виставка робіт, що свідчить про високу результативність проєкту. Також резиденції організовуються для психологічної підтримки людей, які постраждали під час війни [12].

Створення такого простору є складним завданням, адже воно має поєднувати численні аспекти: функціональний, технічний, естетичний. Резиденції можуть також частково виконувати функцію міні-готелю або хостелу.

Не існує уніфікованих стандартів щодо планувань резиденцій. Це надзвичайно творчі осередки, які мають власні унікальні особливості, мету та завдання: вони можуть відрізнятись за терміном перебування, видом діяльності, кількістю учасників та інше. Незважаючи на таке розмаїття опцій, обов'язковим є проєктування майстерень, місць для відпочинку та приготування/вживання їжі, житлової зони, а також спільного простору для колективної роботи та важливих обговорень.

2.1. Дослідження вітчизняної проєктної практики дизайну інтер'єру мистецьких центрів та резиденцій

На жаль, місцева та регіональна влада на даний момент не вбачає необхідності у фінансовій підтримці художників та митців. Тому резиденції в Україні не є поширеним явищем, однак все ж цей процес не стоїть на місці і до повномасштабного вторгнення їх кількість повільно зростала [13].

При подальшому дослідженні виявлено, що рівень дизайну приміщень існуючих будівель залишається вкрай низьким. Однією з причин є відсутність фінансування проєктів, їх невелика кількість та новизна. Найбільш відомі вітчизняні художні резиденції остаточно сформовані вже в часи незалежності та розташовані у різних регіонах:

1. Етнорезиденція «Ладомирія» (Рис.2.1). Заснована в 2019 році та знаходиться у м. Радивілеві Рівненської області. Має широкий світлий зал для творчості площею 212 м^2. Основне приміщення становить 180 м^2, додаткові кімнати – 32 м^2. Гості проживають у невеличкому готелі неподалік, який вміщує до 12 осіб. На території є майстерня ручного ткацтва, де працюють декілька осіб.

Рис.2.1. Зал для творчості, етнорезиденція «Ладомирія» [14].

Головне завдання полягає у дослідженні та відтворенні особливостей різних епох, а також пейзажний живопис. Художники мають можливість дізнатися більше про історію та особливості стародавнього одягу Великої Волині [14].

2. Креативний осередок «Сошенко 33» (Рис.2.2, Рис.2.3) розташований у Києві, по вул. Сошенка. Це один із небагатьох прикладів мистецького центру, утвореного ще задовго до незалежності України. Установа знаходиться у мальовничій садибі, яка раніше була Будинком творчості художників УРСР. Враховуючи особливості радянської системи, цю будівлю можна вважати справжньою художньою резиденцією того часу. Зараз це власність Національної академії образотворчого мистецтва України. Останні роки «Сошенко 33» бере активну участь у численних міжнародних програмах.

Будівля складається з головної студії площею в 45 м^2 та декількох менших майстерень. Учасники займаються мистецькими дослідженнями, пов’язаними з урбаністикою, освітою, екологією; співпрацюють з місцевими творцями та громадами [15]. На даний момент більшість приміщень потребують реновації.

Рис.2.2. Садиба по вул. Сошенка, Київ [15].

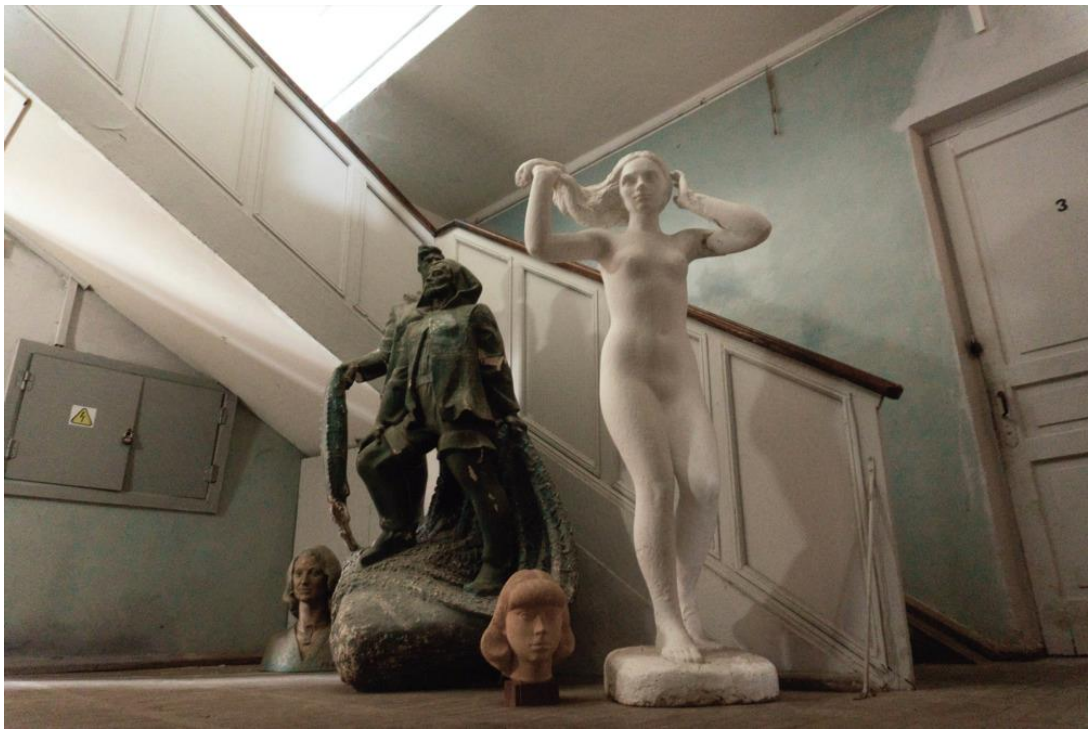

Рис.2.3. Всередині «Сошенко 33» [15].

3. Резиденція «Великий Перевіз» на Полтавщині заснована у 2010 р. Олександрою та Тамарою Бабаковими. Територія невелика та вміщає не більше 3 осіб. Термін перебування становить близько двох тижнів. Художників забезпечують житлом, місцем у майстерні, матеріалами та харчуванням. Створюється серія робіт, при чому одна дарується резиденції. У результаті проводиться виставка (Рис.2.4). Головна мета «Великого Перевозу» - поширення та популяризація сучасного українського мистецтва, підтримка молодих перспективних митців [16].

4. Мистецька резиденція «Крута» (Рис.2.5) має на меті популяризувати творчу діяльність та сприяти міжкультурному обміну між людьми. Розташована у приватному будинку в м. Бережани і являє собою некомерційну культурну ініціативу. Програма діє все літо, надаючи художникам житло, простір для творчості та відпочинку.

У будинку знаходиться студія 20 м^2, яка призначена для роботи з «брудними матеріалами». Гараж обладнаний для скульптурної діяльності.

Вітальня площею 40 м^2 є тимчасовим виставковим простором. Будинок складається з: трьох спалень, кухні, санвузла, кімнати-студії та вітальні.

Передбачена наявність технічного забезпечення: фотоапарат, штатив, міні-проєктор, дриль, кутова шліфувальна машина, шуруповерт, лобзик, полірувальні та шліфувальні машини, холодні пилки, електрорубанок, термопістолет, клейовий пістолет, паяльник [17].

Рис.1.4. Виставка резидентів «Великий Перевіз», Полтавщина [16].

Рис.1.5. Приміщення резиденції «Крута» [17].

2.2. Дослідження світової проєктної практики дизайну інтер'єру мистецьких центрів та резиденцій

Останнім часом художні резиденції стають все більш поширеним явищем.

Nisagra Art Hub знаходиться в Ернакуламі, Індія. Дана резиденція створена сім'єю музикантів для того, щоб звичайні люди могли збиратися для проведення мистецьких та культурних заходів. Ділянка знаходиться серед рисових полів, утворюючи неймовірний вид. Традиційні для країни «дахи Керали» стали глядацькими трибунами під відкритим небом, доповнивши звичний для місцевих мінімалістичний інтер'єр. Для гарного проникнення світла всередину були розміщені панорамні вікна.

Кут нахилу даху в 35° став ідеальним для проєктування «амфітеатру» над відкритим небом. Встановлені на басейн дерев'яні дощечки можуть слугувати сценою та вміщати 75-80 осіб.

Внутрішні приміщення – відкриті та гнучкі. Через особливості східної культури, дерев'яна підлога є центром взаємодії (Рис.2.6, Рис.2.7). Стіни будинку створені з будівельного сміття, зібраного з сусідніх територій [18].

Рис.2.6. Вітальня Nisagra Art Hub, Індія [18].

Рис.2.7. Інтер’єр Nisagra Art Hub, Індія [18].

Cove Park – резиденція, що розташована у сільській місцевості серед мальовничої природи Шотландії (Рис.2.8). Вона приймає митців будь-якого виду творчості, культури та національності. Запорукою успіху є створення надихаючого простору, де можна експериментувати, обмінюватись ідеями. З будинків відкриваються неймовірні види на місцеві озера та гори (Рис.2.9). Резиденція працює цілий рік та відкрита для кожного та зосереджена на таких дисциплінах: візуальне мистецтво, ремесла, дизайн, література, кіно, музика.

Учасник програми отримує безкоштовне житло з кухнею, робоче місце та, за потреби, студію. У будівлі є дві студії площею 29 м^2. Є три ізольовані студії площею 30 м^2, які були переобладнані з транспортних контейнерів. Приватні помешкання митців розташовані у величезному парку площею 50 акрів. На території є 5 будинків та Центр художників, де є: спільна кухня, їдальня, бібліотека та зона для зустрічей. Cove Park може вмістити не більше 14 осіб. У майстернях розміщений широкий асортимент приладдя, включаючи велику технічну піч [19].

Рис.2.8. Будівля резиденції Cove Park, Шотландія, Велика Британія [19].

Рис.2.9. Будинок резиденції Cove Park, Шотландія, Велика Британія [19].

Резиденція The Ou Gallery є однією з найбільш нестандартних місць, адже розташована на воді, на західному узбережжі Канади. Це місце сприяє

декомпресії та творчому мисленню. Художнику надається особиста каюта зі студією та великим садом на острові Габріола.

Студія має площу 100 кв. футів та велику кількість природного світла. Оснащена кухнею (Рис.2.10), санвузлом та робочим місцем [20].

Рис.2.10. Резиденція The Ou Gallery на острові Габріола, Канада [20].

Творчий осередок PimOff дислокується в Італії та спеціалізується на танцювальному та театральному мистецтві. Тут проводяться різноманітні майстер-класи, навчання та експерименти у цій галузі (Рис.2.11). Загалом, програма складається з сучасних театральних і танцювальних вистав і номерів. Робочим простором для митців виступає театр на 99 місць з трибуною та сценою

на поверсі. Резиденція вміщує не більше 4 осіб, де кожний забезпечується житлом та спільною кухнею поряд з театром [21].

Рис.2.11. Спільний навчальний простір, резиденція PimOff, Італія [21].

Австралійська програма Artist-in-Residence (AIR) від Parramatta Artists' Studios (PAS) підтримує митців з усього світу, надаючи житло та студію для творчості (Рис.2.12). Розташована у місті Парраматті, західна частина Сіднею. У комплекс входить програма підвищення кваліфікації, кураторські візити та співпраця з місцевими громадами. Резиденція відкрита для широкого спектру творчих дисциплін: живопис, цифрове медіа, фотографія, перформанс, скульптура, письмо.

Резиденція складається з 14 студій, площа кожної 25 м^2. Для художників доступна низка технічного обладнання: екрани, проєктори, камери DSLR, мольберти [22].

Артхаус-резиденція Old school розташована в місті Хрісі, Ісландія. Це неприбуткова діяльність, яка надає митцям комфортні умови для роботи, досліджень та співпраці. Кожен має особисту кімнату та спільну студію. Будинок

розрахований на трьох осіб та складається з: трьох спалень, робочої студії, кухні-вітальні, офісу, ванної кімнати та санвузла (Рис.2.13, Рис.2.14) [23].

Рис.2.12. Інтер’єр житла резиденції Artist-in-Residence (AIR) від Parramatta Artists’ Studios (PAS), Австралія [22].

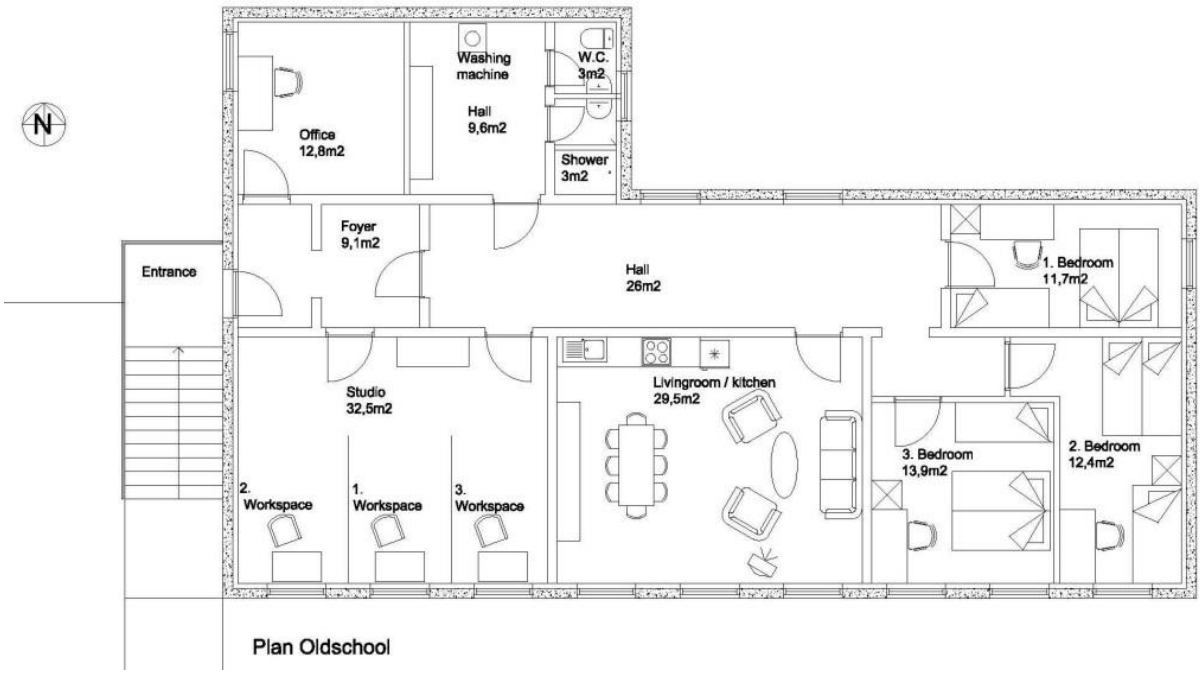

Рис.2.13. План будівлі резиденції Old school, Ісландія [23].

Рис.2.14. Інтер’єр робочої зони резиденції Old school, Ісландія [23].

Vast Gallery & Artist Residency, розташована в історичному центрі Тегерана площею в 1300 м^2, спочатку складалася з трьох житлових поверхів і п'яти роздрібних магазинів. Будівля створена в 1930-их роках і є результатом впливу модерністських течій того часу (Рис.2.15).

Основна робота була проведена над фасадом: встановлена металева прибудова, фундамент та огороджувальна конструкція. Цікавим доповненням стали сходи, які немов пронизують і водночас з’єднують споруду.

Метою проєкту стало залучення молоді до центру Тегерана, адже за останні десятиліття вулиці втратили свою ідентичність і стали використовуватись для суто адміністративних і комерційних потреб.

Мінімалістичний інтер’єр відкрив простір та зробив його більш сучасним (Рис.2.16). Оголені цегляні стіни доповнили ідею та створили баланс між усіма елементами. Галерея розташована на самій верхівці будинку [24].

Рис.2.15. Розріз будівлі Vast Gallery & Artist Residency, Іран [24].

Рис.2.16. Інтер’єр резиденції Vast Gallery & Artist Residency, Іран [24].

Неймовірним відкриттям стала художня резиденція, яка висвітлює тісний зв’язок людини та природи. Будівля є переосмисленням географічних та історичних особливостей Африки. Форма даху створена таким чином, щоб збирати дощову воду в одній конкретній точці. Вкритий соломою, він направляє рідину в два контейнери на протилежних кінцях будівлі. Використовуючи повний потенціал, ця споруда може зібрати 40% необхідної для сусіднього села води. У процесі зведення брали участь місцеві будівельники, які мають всі необхідні знання про місцеві матеріали.

Кольори та форми візуально повторюють навколишнє середовище, природні особливості регіону та його ландшафт.

Це місце є культурним осередком для митців західноафриканського регіону. Концепція полягає в прозорості та простоті, що неймовірно точно відображено у конструкції резиденції (Рис.2.17) [25].

Рис.2.17. Вигляд культурного осередку в Сенегалі, Африка [25].

2.3. Вивчення нормативної бази проєктування мистецьких центрів та резиденцій

Спеціальних норм для створення мистецьких резиденцій в Україні немає. Вони поєднують у собі житловий простір для тимчасового перебування (міні-готель/мотель), а також майстерню, спільну робочу та іноді виставкову зони. Тому для проєктування варто врахувати вимоги ДБН В.2.2.-20:2008 «Будинки і споруди. Готелі» та ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади».

Розміщення будинків, земельної ділянки

Ділянка, яка призначена для розташування готелю повинна відповідати всім санітарно-епідеміологічним і гігієнічним вимогам на рахунок природних та штучних радіонуклідів, наявності шкідливих та небезпечних речовин у навколишньому середовищі: повітрі, водоймах, ґрунтах, негативних фізичних аспектах: шуму, вібрації, магнітні поля та інше.

Територія ділянки визначається метою проєктування або кресленнями з умовами розташування, особливостями навколишнього середовища, складу та характеристик готелю. Земельна ділянка має передбачати створення господарських ділянок, зон для відпочинку, стоянок автотранспорту та спеціального озеленення.

Готелі та готельні комплекси рекомендується розташовувати у радіусі 700 м від транспортних вузлів. Мотелі знаходяться переважно уздовж великих транзитних магістралях.

Склад ділянки мотелю або готелю передбачає:

- обладнані майданчики перед входом у приміщення житлового та громадського призначення (не менше 0,2 м^2 на одну особу);
- територія для стоянки автомобілів;
- майданчик для тимчасового паркування та висадки пасажирів громадським транспортом;
- внутрішні наскрізні проїзди.

Розташування спортивних або дитячих майданчиків, парків, оранжерей, територій для рекреації та відпочинку визначається особливостями проєкту.

Якщо готель має категорію **** або вище, то автостоянки мають охоронятись. У разі наявності приміщень для харчування, обслуговування і торгівлі, приміщень культурно-масового призначення, розрахунок кількості майданчиків для паркування транспорту рекомендується збільшити (Рис.2.18).

Види готелів	Кількість місць, %, від кількості номерів при готелях категорій:				
	*	**	***	****	*****
Готелі	20	20	20	25	25
Мотелі	100	100	100	100	100

Рис.2.18. Зображення розрахунку кількості паркувальних місць [26].

Майданчик для обмеженої в часі стоянки біля центрального входу має одночасно розташовувати не менше 5 автомобілів.

На території мають передбачатись індивідуальні стоянки для осіб з обмеженими можливостями (10%, не менше 1 місця). Ці місця мають максимально близько знаходитись біля входу до будівлі [26].

Функціонально-планувальні вимоги до структури будівлі готелів та їх елементів

Служби та приміщення, які входять до складу мотелів/готелів:

- приймально-вестибюльна;
- житлова;
- культурно-дозвіллєва;
- фізкультурно-оздоровча;
- медична;
- приміщення побутового обслуговування та торгівлі;
- приміщення харчування;
- приміщення ділової діяльності, адміністрації та служб експлуатації;
- вбудовано-прибудовані заклади.

Житлова та приймально-вестибюльні групи є обов’язковими. Склад додаткових приміщень є ненормованим та підбирається індивідуально.

Житлова частина має бути планувально відокремленою від приміщень іншого призначення. Номери розміщуються у зоні мінімального впливу шуму та інших подразнюючих факторів.

Розташування житлової частини в підземних, підвальних і цокольних підвалах є забороненим.

Просторова та планова структура приміщень повинна забезпечувати рівномірний поділ потоків відвідувачів/резидентів, персоналу, при цьому службові або виробничі маршрути не можуть перетинатися з траєкторією шляху гостей.

При наявності приміщень громадського призначення, необхідно передбачити окремі входи з вулиці.

У готелях, мотелях та хостелах мають бути передбачені умови доступу і проживання для осіб з обмеженими можливостями. Частина одно- та двомісних номерів має мати спеціальне обладнання, відповідну ширину проходів та дверних отворів. Ґанки, що ведуть до центральних входів обладнуються пандусами зі співвідношенням нахилу не більше 1:12. Якщо висота пандуса становить більше 0,45 м від рівня землі, то має бути встановлена огорожа.

Схема відчинення та зачинення дверей центральних входів не має перешкоджати рух особи з обмеженими можливостями.

Входи до будівлі готелю обладнуються пристроями для захисту від атмосферних опадів. Розсувні та обертові двері проєктуються з двостулковими дверима для забезпечення потрібних умов безпеки при евакуації під час надзвичайних ситуацій.

Головні входи оснащуються тамбурами, другорядні – подвійними дверима, які відкриваються у напрямку виходу з приміщення.

У готелях підвищеного комфорту та місткістю більше 300 осіб можуть облаштовуватись багажні входи та вестибюлі. Рекомендовано обладнувати їх засобами механізації для більш зручного переміщення особистих речей та багажу.

Апартаменти, житлові, службові та адміністративні приміщення з повним робочим днем обов’язково повинні мати доступ до денного світла. Допускається

обладнання службових та адміністративних кімнат у підвальних та підземних поверхах при умові обладнання необхідним рівнем освітлення [26].

Житлові приміщення

До житлових приміщень входять:

- житлові кімнати;
- приміщення поверхового обслуговування;
- приміщення громадського призначення.
- приміщення інформаційного сервісу (для установ рівня **** або *****).

Номери для людей з порушеннями зору, рухової активності рекомендується розташовувати на першому поверсі. Площа номеру може збільшуватись на 20 % від заявлених вимог.

Номери складаються з житлової кімнати та санвузла, іноді доповнюються передпокоєм, вітальнею, гардеробною. Номери з підвищеним комфортом зазвичай мають у складі більше двох житлових кімнат, та не менше двох санвузлів. Склад інших приміщень визначається завданням проєктування.

Кожен номер має вбудовані шафи для верхнього одягу, багажу та речей. Мінімальний розмір - 0,60 м х 0,55 м з розрахунку на одну людину. Вбудовані меблі можуть замінятись корпусними.

У номерах, де є більше трьох спалень, має бути гардеробна площею не менше 6 м^2. У кожному номері передбачається проникнення природного освітлення.

Висота допоміжних приміщень становить не менше 2,1 м. Ширина номера – не менше 2,4 м, ширина передпокою – не менше 1,1 м. Допускається облаштування лоджій та балконів з висотою огорожі не менше 1,2 м. Мінімальна глибина балкону – 1,2 м, лоджії – 1,4 м.

Мінімальний склад приміщень поверхового обслуговування може бути представлений кімнатою чергового персоналу.

У разі подачі їжі у номери має забезпечуватись зв’язок між роздавальною головного харчоблока та житловою частиною готелю.

У житлових зонах дозволяється обладнання приміщень громадського призначення, при попередньому становленні шумоізоляції. Суміжне розміщення житлових та громадських приміщень не дозволяється.

У деяких випадках передбачається функціонування дитячої кімнати.

Приміщення громадського призначення

У вестибюлі мають бути: вхідна зона, зони прийому та очікування, інформаційна зона/стійка, простір для відпочинку, комунікаційна зона.

Якщо місткість готелю перевищує 100 місць, рекомендаційним є встановлення медпункту з санвузлом.

У місцях де передбачена сейфова кімната, необхідно передбачити капітальні стіни, двері та ґрати. Таке приміщення охороняється системою сигналізації, а також камерами відеоспостереження. [26].

Підприємства харчування

Підприємства харчування розділяються на відкриті та закриті. Якщо категорія готелю становить не більше ****, та вхід до приміщень харчування має бути з готелю, якщо рівень становить *****, та необхідна наявність окремого входу з вулиці, якщо приміщення розташоване на першому поверсі.

Розрахунок приміщень для харчування залежить від місткості готелю, відведеної площі та типу закладу харчування (Рис.2.19).

Мінімальна кількість місць у підприємствах харчування (у % до місткості готелю)					
Види підприємств харчування	Категорія готелю				
	*	**	***	****	*****
1 Ресторани	–	60	75	90	95
2 Кафе	50	25	15	10	10
3 Їдальні	50	–	–	–	–
4 Буфети	10	10	5	5	–
5 Бари:					
– при вестибюлі;	1	1	1,5	2	3
– на житлових поверхах;	–	–	5	10	10
– при басейні;	–	–	–	1	1
– при сауні;	–	–	–	2	2
– при спорткомплексі;	–	–	–	3	3
– при зальному комплексі	–	–	3	3	5

Рис.2.19. Зображення розрахунку кількості місць закладу харчування в готелі [26].

У готелях від ** до ***** рівня комфорту передбачається їдальні чи кафе для обслуговуючого персоналу. Кількість місць становить 30% від найбільшої зміни.

Приміщення побутового обслуговування і торгівлі

Приміщення побутового призначення варто планувати окремо і розташовувати поряд з вестибюлем. Їх площа та особливості визначаються чинними нормами (Рис.2.20). Торговельні кіоски повинні володіти підсобними приміщеннями площею не більше 3,0 м^2.

Приміщення	Площа, м^2, не менше
1 Перукарня [1)]	0,25 на одного проживаючого в готелях від 50 номерів
2 Комплексний приймальний пункт [2)] (дрібний ремонт одягу, хімчистка, прання і прасування тощо)	12 за місткості 50-300 місць; 18 – за місткості 301-500 місць
3 Каси квитків на транспорт [3)]	6 на одну касу
4 Каси театральні та на інші культурні і спортивні заходи [4)]	6 на одну касу
5 Торговельні кіоски	3 – 4 на один кіоск
6 Магазини	За завданням на проектування
[1)] Передбачається для готелів категорій *** і вище. В готелях *** передбачається перукарня першої чи другої категорії відповідно до вимог ДСТУ 4094. В готелях категорій **** і ***** слід проектувати перукарню вищої категорії відповідно до вимог ДСТУ 4094, тобто перукарню-салон з косметичним кабінетом, приміщеннями для масажу, манікюру і педикюру та ін.; перукарні за розміщенням, об'ємно-планувальним рішенням, обладнанню, санітарно-технічному обладнанню повинні відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.2.022. [2)] Рекомендується для готелів категорій ** і *** місткістю на 100 і більше місць. [3)] У готелях категорії *** і вище. [4)] Для готелів усіх категорій.	

Рис.2.20. Вимоги та особливості проєктування приміщень побутового обслуговування і торгівлі [26].

Приміщення культурно-дозвіллєвого призначення

Дозволяється розміщувати дозвіллєві та культурно-видовищні приміщення на території готелю. Їх набір визначається метою та завданням проєктування.

При великій місткості готелю дитячі кімнати є поширеним явищем, проєктування яких носить рекомендаційний характер.

Оптимальною є наявність приміщень для ділових зустрічей: бізнес-центри, представництва організацій та фірм, кімнати для проведення ділових чи культурних заходів.

Приміщення та споруди фізкультурно-оздоровчого призначення

Якщо категорія готелю вища, ніж ***, то рекомендується проєктувати приміщення фізкультурно-оздоровчого типу. Наприклад, басейн, спортивний зал, сауна, кімната для масажу.

Місткість спортивного залу має становити не менше 10% максимальної кількості резидентів, для саун – не менше 1%. У готелі *** та вище біля приміщень спортивно-оздоровчого характеру має розташовуватись медичний кабінет мінімальною площею 16 м^2.

Санітарно-гігієнічні та екологічні вимоги

Житлова частина та головні громадські приміщення мають встановлений спеціальний захист від неприємних запахів їжі, ремонтних процесів та інше [26].

Найменша освітленість приміщень наведена на Рис.2.21.

Приміщення	Найменша освітленість, лк, при лампах:		Поверхня, до якої відноситься норматив
	розжарювання	люмінесцентних	
1 Житлові приміщення (номери)	100	200	0,8 м від підлоги
2 Вестибюль		150	підлога
3 Загальні вітальні, холи, буфети, бари тощо	75	200	підлога
4 Бюро обслуговування, адміністративні приміщення, приміщення обслуговування проживаючих	150	300	0,8 м від підлоги
5 Основні сходи, загальні коридори, центральна білизняна, майстерні, кімнати чищення і прасування	30 (50)[1)]	100	підлога
6 Загальні санвузли, санвузли в номерах	30	75	підлога
7 Загальні душові	50	–	підлога
8 Приміщення обслуговуючого персоналу	75	150	0,8 м від підлоги
9 Складські приміщення	20	–	0,8 м від підлоги
10 Технічні приміщення	30	–	підлога
[1)] Число в дужках стосується майстерень			

Рис.2.21. Зображення вимог найменшої допустимості освітлення приміщень [26].

Інклюзивність

Будь-яка громадська, житлова зона чи приміщення мають бути придатними для осіб з обмеженими можливостями. У приміщенні має передбачатись наявність сходів, пандусів чи ліфтів. Розмір ліфта становить: мінімальна ширина – 1,1 м,

глибина – 1,4 м, ширина дверного прорізу – 0,9 м. Облаштування санвузлів для маломобільних груп населення є обов'язковим.

Висота приміщень

Висота наземних поверхів громадських споруд має становити мінімум 3 м, для коридорів – 2,5 м. Висота допоміжних коридорів та складських приміщень становить 2,2 м, якщо приміщення допоміжного призначення без довготривалого перебування працівників – 1,9 м [27].

Санітарно-гігієнічні приміщення

Розміщення санітарно-гігієнічних приміщень повинно відповідати вимогам проєктування та здійснення процесу користування та прибирання. Іншою вимогою є дотримання чистоти, запобігання виникнення неприємних запахів, інфекцій та понаднормового рівня вологості.

Головною умовою розрахунку кількості та площі санвузлів є орієнтовна кількість користувачів (чоловічої та жіночої статі). Варто пам'ятати, що особи з обмеженими можливостями становлять 10% всього числа користувачів.

Мінімальні розміри кабін санвузлів, у випадку якщо двері відчиняються назовні:

0,85 м х 1,2 м.

Мінімальні розміри кабін санвузлів, у випадку якщо двері відчиняються всередину:

0,85 м х 1,5 м.

Мінімальні значення кабін туалетів для осіб з обмеженими можливостями: 1,6 м х 1,85 м (з обов'язковим відчиненням дверей назовні).

Відстань між умивальниками становить 0,65 м.

Приміщення санітарно-гігієнічного призначення у громадських будівлях розташовуються на відстані, яка не перевищує 50 м від найбільш віддаленого місця перебування людей [26].

Освітленість приміщень

Без природного освітлення дозволено проєктувати:

-актові зали;

-конференц-зали;

-лекційні кімнати;

-кулуари;

-демонстраційні зали.

Безпека експлуатації будівель

Зовнішні віконні прорізи, висота підвіконня яких від рівня підлоги становить менше 0,6 м, повинні передбачати обладнання пристроями, які мають захистити від випадкового падіння з будівлі, якщо різниця між висотою підлоги і поверхнею землі більша ніж 1,5 м.

Двері, що не передбачають обрамлення або двері внутрішнього склення, у разі якщо відстань від скла до підлоги більша ніж 0,9 м, мають використовувати загартоване, армоване скло [27].

ВИСНОВКИ ДО ІІ РОЗДІЛУ

Отже, можна зробити висновок, що традиція формування художніх резиденцій досить нова та є результатом швидкоплинних тенденцій сучасного суспільства. Відсутність чіткої нормативної бази пояснює надзвичайну різноманітність цих установ як в архітектурному, так і в планувальному аспектах.

Мистецькі центри є малочисленими в Україні та сконцентровані як у великих містах, обласних центрах, так і в селищах та смт.

Мистецькі резиденції зазвичай утворюються за допомогою регіональних ініціатив, які дають можливість тимчасового перебування та творчої роботи, отримання важливого досвіду створення нових художніх творів, культурного обміну між учасниками.

Дослідження вітчизняних та зарубіжних аналогів висвітило регіональні особливості мистецтва та культури аналізованих країн, показало фактори впливу їх утворення та розвитку. На жаль, питання функціонування таких осередків в Україні знаходиться на стадії розвитку. Існує велика кількість місцевих ініціатив, які повільно зрушують тему з мертвої точки. Дизайн інтер’єрів таких приміщень у більшості знаходиться в незадовільному стані.

РОЗДІЛ ІІІ. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ЦЕНТРІВ ТА РЕЗИДЕНЦІЙ

3.1. Дослідження функціонально-технологічних особливостей та процесів, пов'язаних з діяльністю мистецьких центрів та резиденцій

Художні резиденції необхідні для отримання нового, неоціненного досвіду та вражень. Це місце, де все почуте, придумане та побачене рефлексується у творчості. Після цього формуються нові взаємозв'язки та відносини для митців: переосмислення свого «я», думок, творчості та ставлення до інших.

У загальному представленні всі ці установи схожі між собою. Проте після дослідження вітчизняних та зарубіжних аналогів стало зрозуміло, що вони часто кардинально відрізняються один від одного.

Деякі резиденції є приватними і надзвичайно ізольованими. Інші ж, наприклад Rijksakademie (Державна академія витончених мистецтв в Амстердамі) постійно влаштовують дні відкритих дверей, зустрічі, майстер-класи та обговорення. На думку організаторів, така активність допомагає художнику зростати та вдосконалюватись. У цій резиденції відсутній вектор та тематика діяльності, головна мета – експериментувати та створити унікальний мистецький предмет (Рис.3.1).

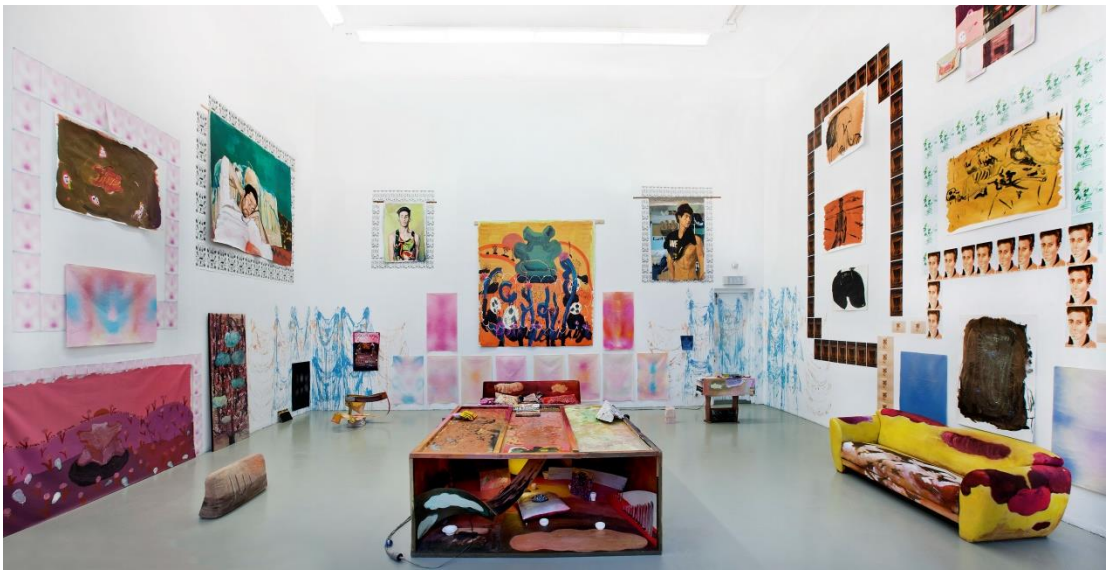

Рис.3.1. Резиденція Rijksakademie, Амстердам, Нідерланди [28].

Для відкритих центрів більш характерний спільний, творчий простір для всіх. Там панує повна свобода дій та досліджень.

Протилежним типом є фонд «Ізоляція. Платформа культурних ініціатив», створений у 2010 р. у Донецьку. Після початку бойових дій він переїхав до Києва. Зараз він знаходиться на території суднобудівного заводу, на Подолі, у самому серці столиці. Програма передбачає як індивідуальну діяльність, так і співпрацю групи митців. Учасниками є переважно вузьке коло знайомих осіб, які об'єднані спільними інтересами. Цікавим моментом є те, що резиденти мають доступ до унікальних даних бібліотеки та архіву.

Обов'язковою умовою участі є створення певного проєкту з його подальшою презентацією для громадськості (Рис.3.2) . Результатом діяльності є виставка або культурна ініціатива [28].

Рис.3.2. Виставковий простір резиденції «Ізоляція. Платформа культурних ініціатив» [28].

Часові рамки перебування в художніх резиденціях

Кожний творчий простір встановлює свої особисті правила, які є індивідуальними для різних напрямків та стилів. Художники-живописці та письменники, як правило, зацікавлені в більш довгому перебуванні. Особи, які пов’язані з театральними виступами надають перевагу коротшим термінам.

Раніше учасники залишались у середньому на 6-12 місяців, однак цей показник зменшився і становить 1-3 місяці, іноді навіть декілька тижнів. Однією з причин є економічний фактор, який пригнічує фінансування подібних програм.

За правилами Європейського Союзу, віза оформлюється на три місяці, що є другорядною причиною коротших термінів відвідування саме європейських установ. Масштаби та кількість мистецьких резиденцій є критично малою, через це багато перспективних творців залишається поза увагою.

Класична «модель» резиденції

Ця класифікація є умовною, але зазвичай це місця, які мають гарну та усталену репутацію у мистецькому світі. Як правило, установи подібного типу мають постійне урядове фінансування та підтримку. Фокус та напрямок програм може відрізнятись. Досить часто це залежить від творчості художника та напряму його діяльності. Колекціонери, куратори є частими гостями подібних програм, що стає ще більш привабливим фактором для участі.

Резиденції, пов’язані з мистецькими заходами та фестивалями

Величезним плюсом такого типу є повне занурення в атмосферу сучасних тенденцій, спілкування та співпраця з іншими видатними майстрами. Це також цікаві заходи та сформована аудиторія.

Центри, якими керують митці

Завдяки баченню керівника, ці установи мають чіткий погляд, зосереджений на конкретному виду діяльності [29].

У посібнику Петера Ленія описана велика кількість аспектів, пов’язана з проєктуванням культурних центрів. Там зазначається важливість індивідуального підходу, симбіозу дизайну та простору для подальшого розвитку та функціонування центра.

Архітектурний простір впливає на формування та подальшу діяльність установи та навпаки. Цей зв'язок допомагає генерувати більш цікаві та незвичайні рішення, по-новому переосмислювати начебто вже звичні речі та поняття. Результатом також є спільна праця багатьох спеціалістів різних галузей: починаючи від архітекторів, дизайнерів та закінчуючи організаторами, інженерами, волонтерами та студентами.

Велика кількість існуючих центрів є наслідком активної громадської позиції та виявленої ініціативи. Іноді ці проєкти створювались за сприяння державних органів, та все ж у більшості це результат кропіткої роботи активних громадян чи певних інституцій. Тож більшість випадків створення мистецьких центрів ставали випробуванням через обмежений бюджет та велику кількість технічних та організаційних питань.

Останні десятиліття одним із найпопулярніших рішень стало використання приміщень промислового чи торговельного призначення. Спочатку очевидною причиною для цього була нижча вартість оренди та купівлі таких приміщень. Проте з часом це стало своєрідною традицією, своєрідним символом бунтарства та універсальності мистецтва, його здатності до існування у будь-якому середовищі.

Іншою причиною успіху реновації занедбаних приміщень стала їх історія, трансформація звичних речей у щось нове та незвідане. Цегляні стіни, величезні труби, металеві конструкції, високі стелі, численні опори та колони є підтвердженнями індустріальної революції, яка стала символом змін та активної діяльності людини.

Варто додати, що в період промислової революції молоді митці стали виступати за те, що мистецтво повинно бути доступним для всіх, навіть для звичайних робітників з нижчого класу. Тому використання приміщень промислового призначення для експозиціювання мистецтва, культури набуло нових сенсів та значень, демонструючи свободу та зміни в суспільстві.

Яскравим прикладом є центр Mejeriet у шведському містечку Лунді, також величезний простір у Kaapelitehdas («дротового заводу»), де колись виготовляли

трансатлантичні кабелі зв’язку для компанії Nokia.

Одним із цікавих явищ, досить часто пов’язаних з мистецтвом та творчістю став сквотинг. Це незаконне захоплення закинутих приміщень чи будівель з метою організації певної діяльності. Цей рух з’явився у XX столітті у післявоєнний період, коли проблеми соціального та житлового характеру досягали критичної позначки. Поширився у 60-70их роках минулого століття, коли люди масово почали заселяти занедбані приміщення фабрик, заводів, складів, церков [30].

«Засновниками» течії стали солдати, яким було нікуди повертатись через бойові дії чи бомбардування. Згодом ця діяльність набула здебільшого політичного характеру, поширюючись серед анархістів, представників лівих рухів. Заселення пустуючих будівель максимально вдало поєднувалось з протестом проти матеріальних цінностей, приватної власності, та стало символом бунтарства та свободи.

Наразі учасники сквотинга можуть переслідувати різну мету: починаючи від політичного протесту, творчого пошуки та закінчуючи базовою потребою в житлі (Рис.3.3).

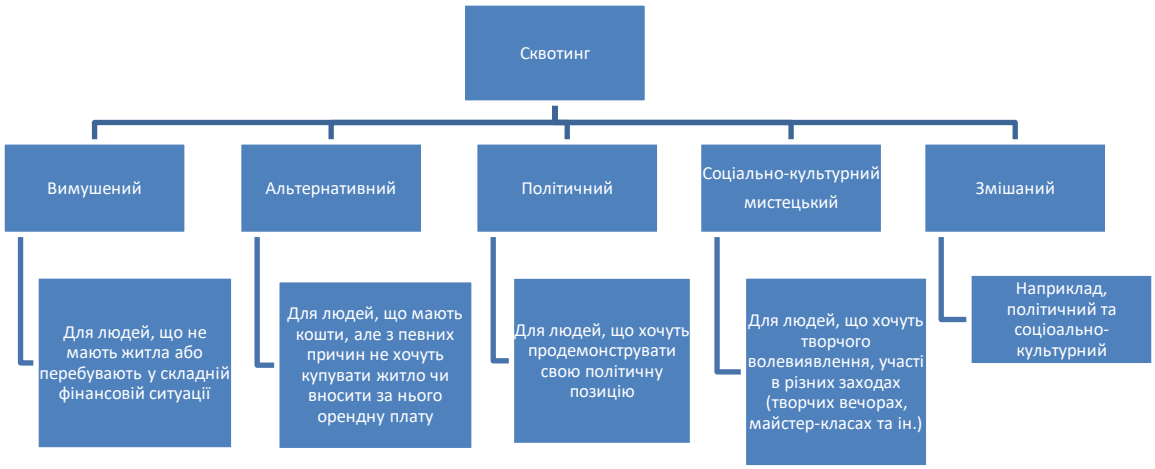

Рис.3.3. Схема різновидів сквотингу.

У більшості країн світу влада вороже ставиться до сквотерів, встановлює штрафи та навіть призначає термін ув'язнення як покарання за незаконну окупацію будівель. Найвідоміші сквоти у світі: Вежа Давида (Венесуела), Леонкавалло (Італія), Христианія (Данія), Кьопі (Німеччина) [31].

В Україні цей рух поширився у 80их та 90их роках, ще до розпаду Радянського Союзу. Складні перші роки незалежності дали змогу традиціям сквоту остаточно вкорінитись.

Найвідомішою організацією на українських теренах стала Паризька комуна. Назва пішла від найменування вулиці, де знаходилось угрупування. Було створене в 1990 році та проіснувало недовго – всього чотири роки. Це творче об'єднання молодих митців (Олег Голосій, Лєра Трубіна, Олександр Гнилицький, Василь Цаголов, Юрій Соломко, Леонід Вартиванов та ін.), що стали справжньою легендою тогочасного українського мистецтва.

У будинку збиралась вся прогресивна молодь: художники, поети, музиканти, галеристи та просто творчі люди. Вони організовували літературні вечори, різні майстер-класи. У закинутій комуналці панувала атмосфера свободи, вільного обміну думок та ідей, вівся постійний діалог між всіма учасниками. Велика кількість митців навідувалась до Паризької комуни з прагненням стати її частиною (Олександр Ройтбурд, Сергій Ануфрієв та ін.).

Це об'єднання пропагувало свободу думок та дій, самоосвіту, переосмисленні власних цінностей та життєвих орієнтирів [32].

Іншим відомим прикладом сквотингу в Україні стала «Автономія» у Харкові. Сформована у 2014 році, спільнота представляла собою як місцевих анархістів, так і переселенців з Криму, Донецької та Луганської областей. Будівля розташована на площі Героїв Небесної сотні спершу не мала ні водопостачання, ні опалення. Проте сквот розширювався та ставав ще й культурним осередком: там з'явилась бібліотека з рідкісними книгами, проводились лекції, кінопокази, благодійні заходи.

На жаль, через суперечки учасників та занепад будівлі спільнота припинила своє існування в 2019 році.

3.2. Вимоги, принципи проєктування мистецьких центрів, їх класифікація

Мистецькі центри можуть утворюватися у великих містах та невеликих селищах, незалежно від кількості населення. Це може бути центр, або передмістя, автономна будівля чи її частина. Все це залежить від ситуації, обставин, що склались (Рис.3.1).

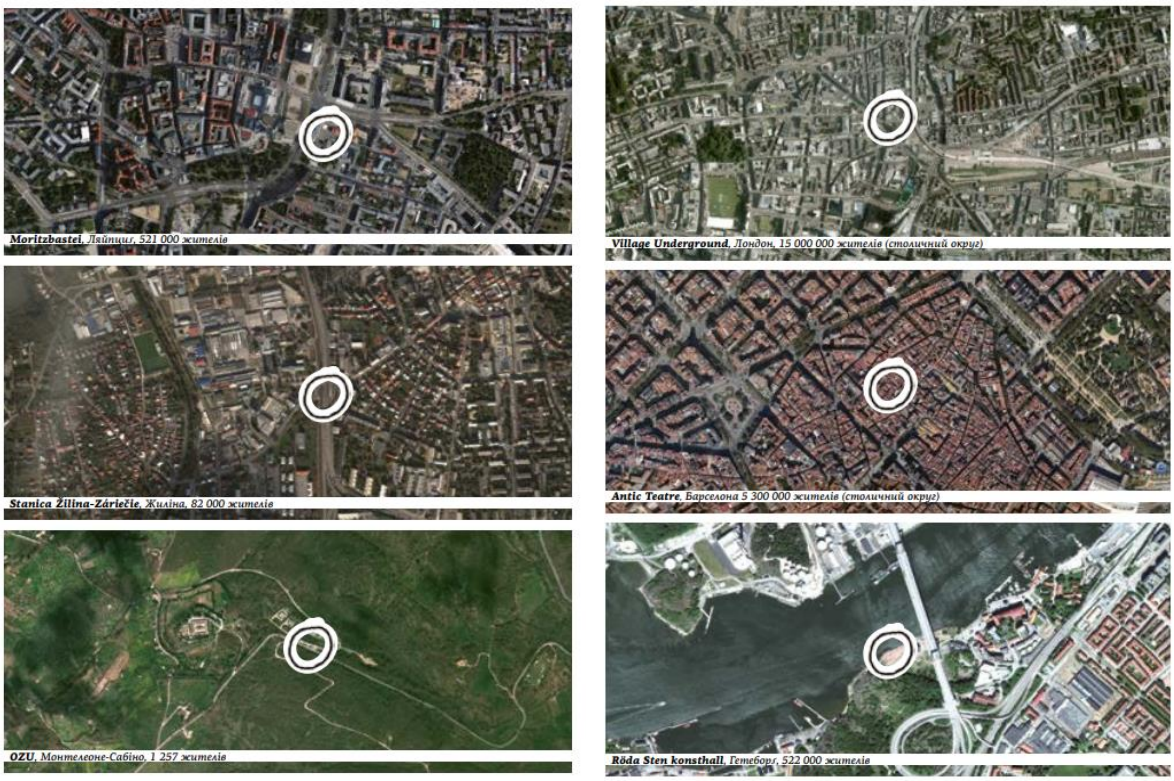

Рис.3.1. Розташування різноманітних культурних та мистецьких центрів відносно населених пунктів Лейпцига, Жиліна, Монтелоне-Сабіно, Лондона, Барселони, Гетеборга [33].

Важливо розуміти, що створення мистецьких осередків – може виявитись тривалим процесом. Імовірно, спочатку це об’єднання однодумців, які збирались десь в майстерні. Потім організація, що відкривала виставки, простори, організовувала заходи. І лише з часом ця діяльність ставала б глибшою та масштабнішою, перетворюючись у артцентри, мистецькі та культурні центри, мистецькі резиденції. Кожний випадок – унікальний, оскільки несе новий досвід свого формотворення та функціонування.

Вихідні дані будівлі, її площа, висота стелі, розміри вікон, кількість приміщень є водночас можливістю та своєрідним обмеженням. Ці параметри допомагають визначати які види діяльності проводитимуться в установі, яка буде їхня кількість та як саме це відбуватиметься. Це може бути величезне універсальне приміщення, яке вміщує велику кількість відвідувачів, або ж це система невеликих кімнат, кожна ж яких призначена для конкретних заходів та подій. Існує третій варіант – комбінування перших двох.

Окрім планування будівлі, важливо чітко усвідомлювати які зони потрібні найбільше, а які можуть бути другорядними чи взаємозамінними. Торстен Райтлер, що працює у сфері створення культурних центрів говорив: «Не можна змінити будівлю під програму; ви маєте змінити програму під будівлю» [33].

Деякі культурні осередки мають особливий досвід – вони функціонують в пам’ятках, які мають історичне чи архітектурне значення. Окрім великої кількості коштів, що йдуть на реставрацію та утримання пам’ятки, необхідно берегти її вигляд, обережно поводячись з будівельними роботами та модифікаціями.

Радянський Союз залишив глибокий слід в пам’яті українського народу. Численні заборони української мови та культури, депортації, переслідування, вбивства, поневолення, комуністична партія та її ідеологія стали одними з найтемніших сторінок в історії. Тож не дивно, що згодом в Україні ввели принцип декомунізації – боротьбу та усунення символів радянської епохи.

На жаль, деякі люди по-іншому зрозуміли значення декомунізації, виступивши за знищення багатьох культурних пам’яток тієї епохи: будівлі, скульптури, декоративні панно та мозаїки. Більшість з них – виконані радянськими, але все ж українськими митцями, які попри натиск ідеології намагались створити цінні художні твори та об’єкти (Будинок Верховної Ради УРСР, Інститут науково-технічної та економічної інформації, готель «Салют», крематорій на Байковому кладовищі, Батьківщина-Мати, незчисленні мозаїки, панно та вітражі).

У такому випадку неоціненним є досвід сусідів, які постраждавши від кривавого режиму все ж зберегли архітектурні пам’ятки, що вже стали

національною спадщиною. В Німеччині також у свій час намагались повністю винищити будь-яке нагадування про злочини Третього Рейху, проте вчасно усвідомили що це частина їхньої історії, яку потрібно знати та пам’ятати. Тому навіть такі будівлі варті збереження та переосмислення в щось інше, нове.

Серед всіх типів будівель досить вдалими є складські приміщення. Це великий простір, з гарним доступом з вулиць, високі стелі, тверді поверхні з високою акустичною реверберацією – все це надзвичайно привабливі аспекти для створення особливого простору (Рис.3.2.) [33].

Рис.3.2. Приклади використання складських приміщень [33].

Виходячи з дослідження аналогів, літератури, окремих випадків утворення мистецьких та культурних центрів, можна зробити підсумок, що не існує чітких правил їх утворення чи діяльності. Тому була розроблена їх класифікація за різноманітними ознаками (Таб.3.1). Важливо також усвідомлювати, що світ стрімко змінюється, утворюючи нові течії та технології, що в майбутньому можуть змінити підхід до створення установ, додаючи нові аспекти та підкатегорії.

	Різновиди мистецьких та культурних центрів
За функцією	1. Мистецькі/культурні/художні резиденції. 2. Галереї. 3. Музеї. 4. Інтерактивні/виставкові простори. 5. Мистецькі сквоти. 6. Медіатеки. 7. Артхаби. 8. Художні школи. 9. Платформи 10. Фонди.
За типом фінансування	1. Державні. 2. Приватні (незалежні або з залученням інвестицій чи грантів). 3. Комбіновані.
За місцем розташування	1. У великих містах (від 250 000 жителів). 2. У невеликих містах (від 5 000 до 250 000 жителів). 3. У селищах (до 5 000 жителів).
За тривалістю перебування (резиденції)	1. Короткотривалого перебування (до 3 тижнів). 2. Тривалого перебування (3 тижні – 2 місяці). 3. Довготривалого перебування (від 2 місяців).
За напрямом діяльності	1. Художні. 2. Культурні. 3. Музичні. 4. Танцювальні. 5. Мистецькі. 6. Літературні. 7. Декоративно-прикладні.

	8. Більш вузької спеціалізації. 9. Комбіновані (змішані).
За рівнем соціальної взаємодії	1. Ізольовані. 2. Відкриті. 3. Комбіновані.
За кількістю учасників	1. Великі (від 50 та більше). 2. Середні (від 20 до 50). 3. Малі (до 20 осіб).

Таб.3.1. Класифікація культурних та мистецьких центрів.

ВИСНОВКИ ДО ІІІ РОЗДІЛУ

Таким чином, серед функціонально-технологічно особливостей мистецьких центрів та резиденцій можна виокремити:

- Мультифункціональність простору, адже досить часто центри поєднують у собі декілька функцій (проведення лекцій, кінопоказів, майстер-класів, творчих вечорів).
- Гнучка система освітлення, що дозволяє регулювати інтенсивність та теплоту світла;
- Спеціальні вимоги щодо акустики, вентиляції, пожежної безпеки, організації робочого та виставкового просторів;
- Використання сучасних технологій (мультимедійні дошки, віртуальна реальність, штучний інтелект та ін.);
- Застосування екологічних принципів.

Найголовніші вимоги стосовно створення та діяльності культурного чи мистецького центру полягають в гнучкості простору, дотримання принципів ергономіки, вдалому поєднанні форми та функції.

Таким чином, дизайн інтер'єру мистецьких центрів повинен поєднувати технологічні рішення, зручність і естетичну привабливість, забезпечуючи при цьому простір для творчості та мистецького вираження.

РОЗДІЛ IV. ЗАСОБИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ

4.1. Вихідні дані

Проєктна пропозиція культурного центру була взята в архітектурного та дизайнерського бюро YAKUSHA. Ділянка знаходиться на вулиці Богдана Хмельницького в селі Болотня, Київська область (Рис.4.1.). Поряд тече річка Болотна.

Ділянка являє собою видовжений прямокутник 250 м х 40 м. Площа становить 10 000 м^2. На території знаходиться старий будинок-музей імені Марії Примаченко, невелике озеро, технічні приміщення та зелені насадження.

Рис.4.1. Ситуаційна схема.

Згідно з проєктом будинок-музей залишається та зазнає часткової реконструкції, збережено сад, технічні приміщення перебудовуються. Також передбачено створення мистецької резиденції – центру дослідження творчості Марії, виставковий простір під назвою «Шлях Марії», зимовий сад з куполом з проєкціями робіт мисткині, невелике кафе на березі озера, паркінг (Рис.4.2, Рис.4.3).

Червоною лінією на генплані виділено будівлю для розробки інтер'єрів мистецької резиденції.

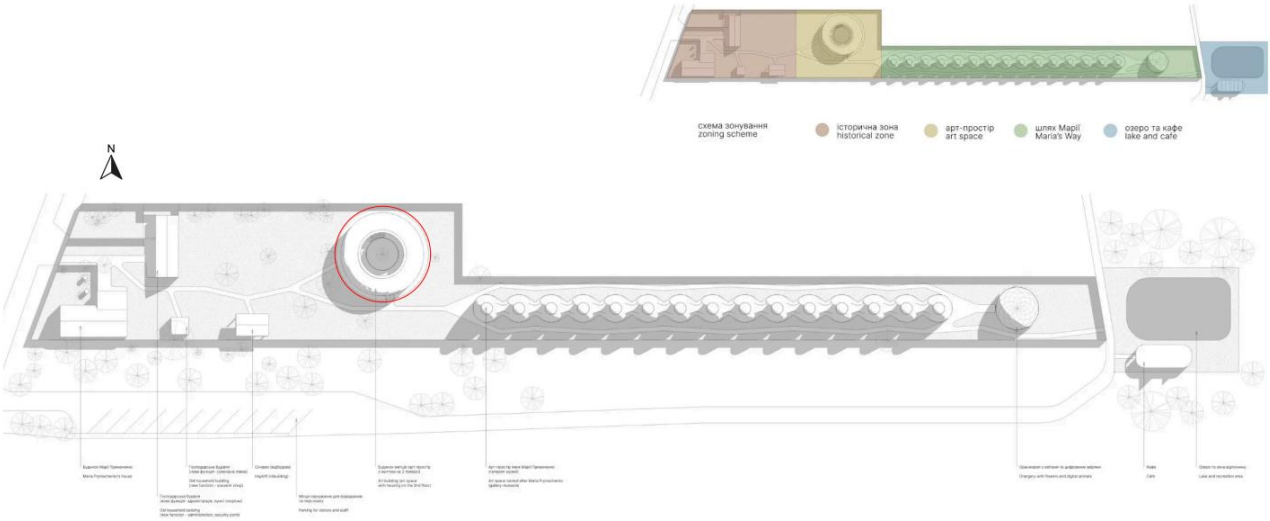

Рис.4.2. Генплан та зонування території [34].

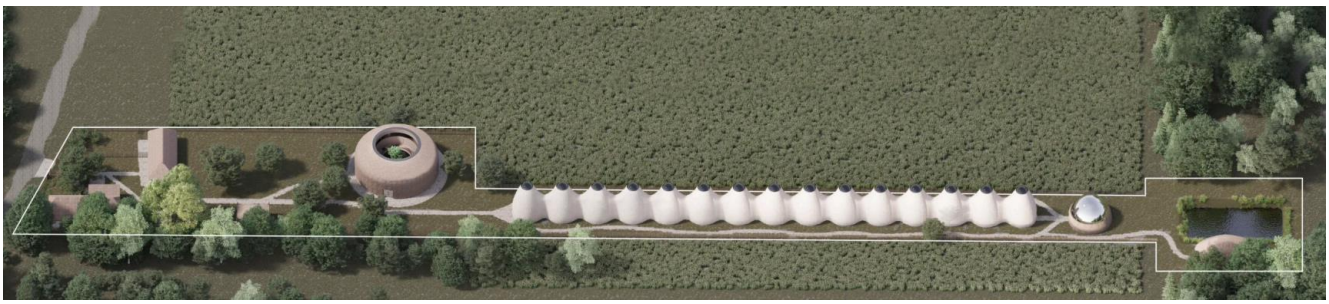

Рис.4.3. Візуалізація території [34].

Мистецька резиденція являє собою двоповерхову будівлю. За формою це циліндр та конус з вертикально зрізаною верхівкою. Діаметр кола становить 18 м. Площа підвалу становить 220 м^2, першого поверху – 220 м^2, площа другого – 183,4 м^2. Висота стелі першого поверху має значення 2,8 м, висота другого варіюється від краю до центру з 1,7 м до 3,3 м (Рис.4.4, Рис.4.5, Рис.4.6).

Виставковий простір складається з 15 сегментів, що розташовані вздовж прямої лінії. Вони символізують життєвий шлях художниці. Кожна частина утворює невеличку залу з верхнім природнім освітленням. Експонати розміщені всередині зали, щоб відвідувачі могли рухатись колами, споглядаючи об’єкти з будь-якого боку (Рис.4.7., Рис.4.8, Рис.4.9).

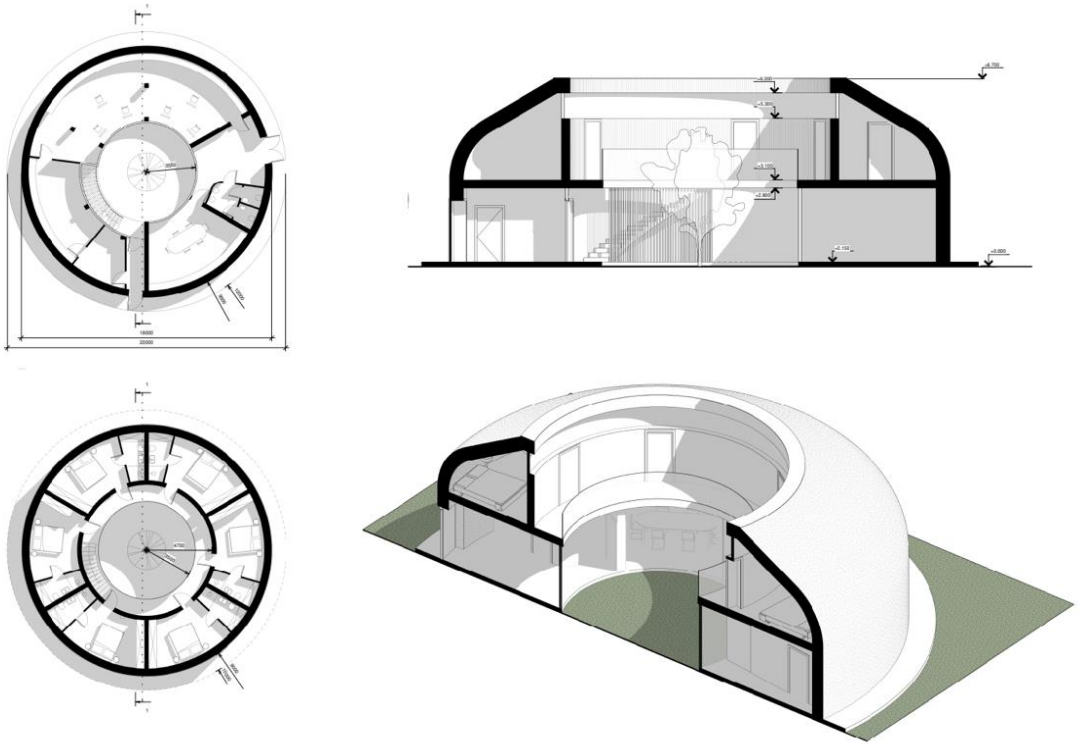

Рис.4.4. План 1-го поверху, план 2-го поверху, розріз будівлі, аксонометрія [34].

Рис.4.5. Візуалізація мистецького центра [34].

Рис.4.6. Візуалізація мистецького центра [34].

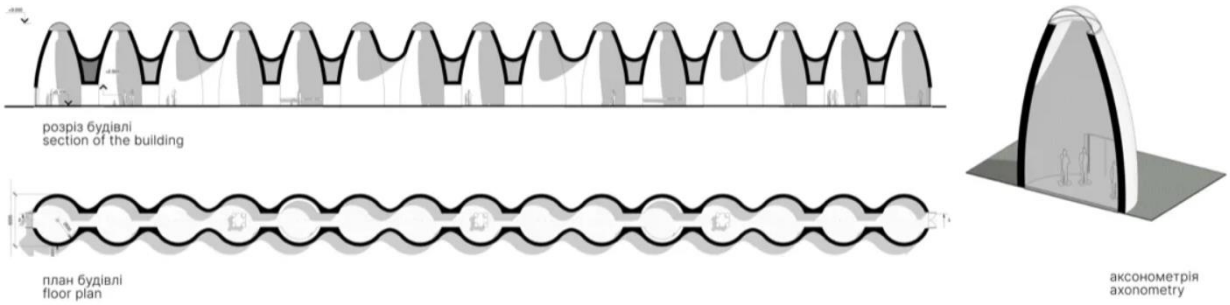

Рис.4.7. План, розріз, аксонометрія виставкового простору [34].

Рис.4.8. Візуалізація виставкового простору [34].

Рис.4.9. Візуалізація виставкового простору [34].

За виставковим простором йде зимовий сад, що нагадує форму півкулі. Діаметр приміщення – 10 м, висота стелі у найвищій точці – 7 м. Кафе на березі озера розраховане на кількість до 20 осіб .Довжина – 12 м, ширина – 6 м. Висота стелі у найвищій точці – 4,8 м (Рис.4.10, Рис.4.11) [34].

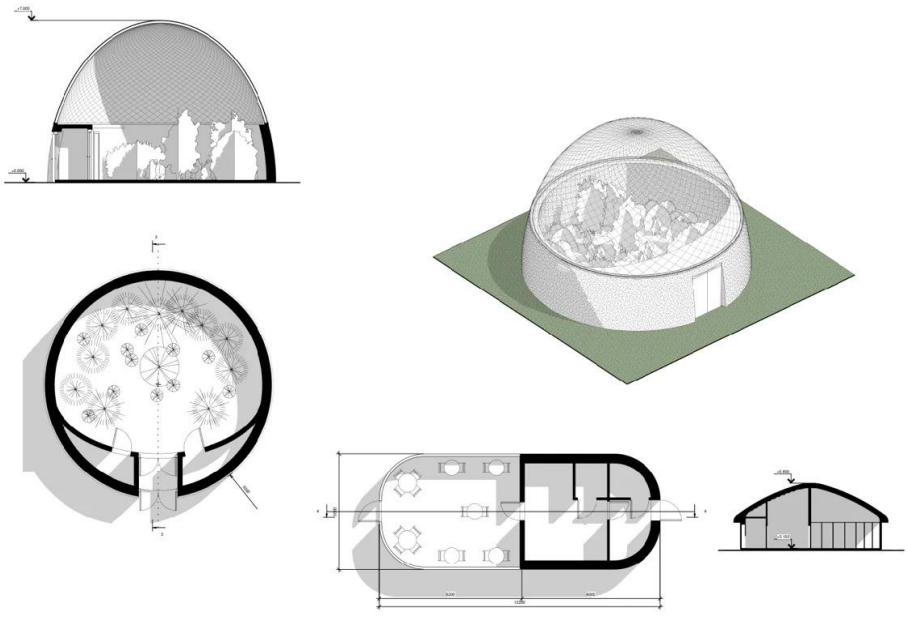

Рис.4.10. Плани, розрізи зимового саду та кафе [34].

Рис.4.11. Візуалізація кафе біля озера [34].

4.2. Опис авторської частини проекту

4.2.1. Концепція інтер’єру

Комплекс в селі Болотня присвячений художниці Марії Примаченко. На початку повномасштабного вторгнення у 2022 році музей з її роботами був знищений російськими військами. Будівля згоріла, проте жителі села змогли врятувати більшість робіт власними силами.

Український дім в Києві організовував виставку з цими малюнками під назвою «Марія малює». За 2,5 місяці подію відвідало більше ніж 50 000 осіб, показавши важливість та актуальність українського мистецтва. Там і була представлена ідея створення комплексу імені мисткині від студії YAKUSHA [35].

Марія Примаченко – основоположниця наївного українського мистецтва, ніким не навчений геній, вона бачила та уявляла світ по-особливому. Її образи

звірів та квітів є казковими та неповторними, по-дитячому добрими. Унікальними є також підписи до робіт, що несуть у собі позитив: найщиріші побажання чи римований вірш. Наприклад, «Голубка розпустила крила, хоче на землі мира», «Отак Іван пана покатав, аж у коляску впав», «Дарую українську паляницю всім людям на землі».

Сюжети малюнків майстерно взяті з буденного життя та проведені через призму дитячої доброти та наївності. Декоративність елементів та яскраві кольори стали візитівкою мисткині (Рис.4.12).

Рис.4.12. «Кукурудзяний кінь у космосі», Марія Примаченко, 1978 р. [36].

У 2022 році роботи художниці були представлені на Венеційському бієнале, написані численні статті всесвітньо відомими видавництвами як The Guardian та The Times [37].

Восени 2024 року благодійний фонд «Творча спадщина родини Марії Примаченко», Національний музей декоративного мистецтва України та ЦУМ розробили вітрини в стилі наївного мистецтва, оздобивши їх звірами, птахами та

квітами. Кожний сегмент відповідає певному періоду з життя художниці, а манекени прикрашають одяг та аксесуари українських брендів (Рис.4.13) [38].

Рис.4.13. Одна з вітрин ЦУМу на Хрещатику в Києві, присвячена життю Марії Примаченко [38].

Тож, творчість Марії Примаченко є пізнаваною не лише в Україні, а й усьому світі. Ці роботи випромінюють українську ідентичність, показують душу всієї нації. Тому художниця без усіляких сумнівів є яскравою представницею народної творчості.

При розробці інтер'єрів мистецької резиденції були взяті до уваги кольори, форми та стиль робіт Примаченко. Кожен з семи номерів має свою назву, взяту відповідно з малюнків: «Звір», «Птах», «Кінь», «Ягня», «Бик», «Сом» та «Квітка». Ці образи є основою картин в різних інтерпретаціях та формах. Спільні зони знаходиться на першому поверсі, а тому тяжіють до землі та природи. Марія дуже любила проводити час у своєму саду, та біля невеликого озера. Тому майстерня

має назву «Плин». Окрім майстерень, митці мають змогу працювати на свіжому повітрі, організовувати пленери та прогулянки на природі.

Важливим є використання кольорової палітри (контрастних кольорів) та різних фактур: дерева, металу, скла, кераміки, тканин. Нерівні світлі стіни створюють ефект старої хати, додаючи комфорт та простоту в середовище. В ролі акцентів використовуються декоративно-прикладне мистецтво, панно, мозаїка, розпис. Головна ідея резиденції була відображена на пошуковій клаузурі (Рис.4.14).

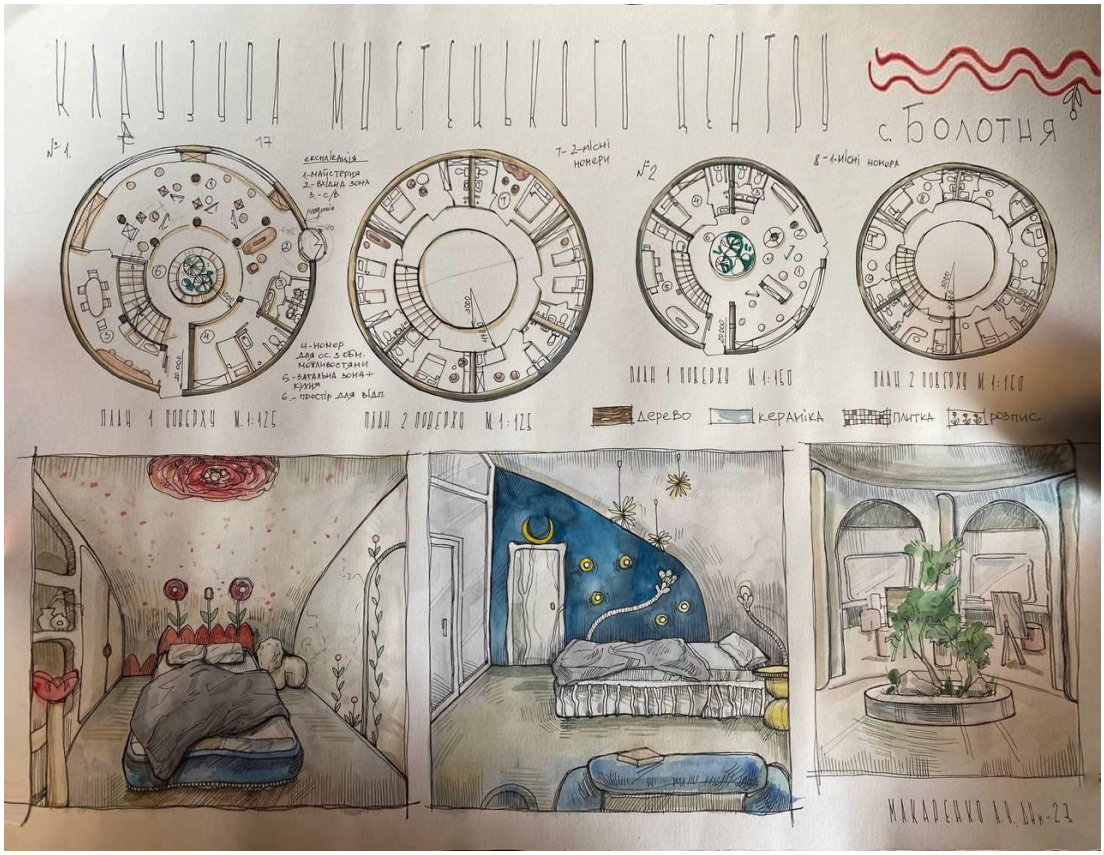

Рис.4.14. Клаузура мистецького центру.

Незважаючи на високий рівень деталізації в малюнках Примаченко, увесь комплекс та відповідно резиденція виконані у виважених формах та кольорах з тяжінням до мінімалізму. Водночас будівлі нагадують традиційні українські мазанки, поєднані з сучасним, дещо футуристичним баченням. Тому дизайн інтер’єрів увібрав у себе обидва аспекти: сучасний традиційний мінімалізм та елементи примітивізму.

Важливим аспектом стало використання принципів ревіталізації, екологічності та місцевих матеріалів. Це є своєрідним наголосом на мальовничій місцевості з багатим тваринним та рослинним світом.

Ревіталізація дозволяє повторно використовувати будівельних матеріалів для зведення чи реставрації нових споруд. Повномасштабна війна значно підвищила кількість зруйнованих будинків, що підлягають знесенню. За статистикою, на початку 2024 року в Україні накопичилось близько 10-12 мільйонів тонн будівельних відходів, найбільша частина яких зосереджена в східних та південних регіонах. Також значні руйнування є в Київській, Чернігівській та Сумській областях [39].

У багатьох європейських країнах практика вторинної переробки сировини є надзвичайно поширеною. Наприклад, Нідерланди, Бельгія, Данія (Таб.4.1). В умовах воєнного стану та в перспективі відбудови питання ревіталізації є надзвичайно актуальним.

№	Країна	Відсоток переробленого сміття, %
1.	Нідерланди	90
2.	Бельгія	87
3.	Данія	81
4.	Великобританія	45
5.	Фінляндія	43
6.	Австрія	41

Таб.4.1. Країни, що перероблюють найбільшу кількість власного сміття.

Є безліч плюсів стосовно цієї технології. Екологічний підхід є ключовим напрямком діяльності людини в 21 столітті. Вторинна переробка сміття дозволяє зменшити навантаження на сміттєві полігони, більш дбайливо, помірковано витрачати природні ресурси, та відповідно дбати про екологію та навколишнє

середовище. Також це потенційне джерело різної кількості матеріалів: пісок, деревина, скло, певні види металів.

Щодо мінусів, то найбільшою проблемою є вартість якісного обладнання. Будівельні відходи потребують сортування, адже можуть містити небезпечні речовини. Українське законодавство потребує змін для впровадження принципів ревіталізації, а влада має заохочувати суспільство до екологічності, збереження природи. Серед інших питань також є низька ціна на будівельні матеріали, що робить вторинно перероблені більш дорогими. Це вирішується завдяки економічному врегулюванню цін з боку держави та відповідних підприємств [40].

Таким чином, впровадження ревіталізації є надзвичайно актуальним в Україні, особливо у період війни та відбудови. Використання цієї технології для мистецької резиденції є повним відображенням ідеї комплексу, що підтримує екологічність та бережне ставлення до природи.

4.2.2. Функціонально-планувальне і об'ємно-просторове рішення інтер'єру приміщень мистецького центру

Функціонально-планувальне рішення

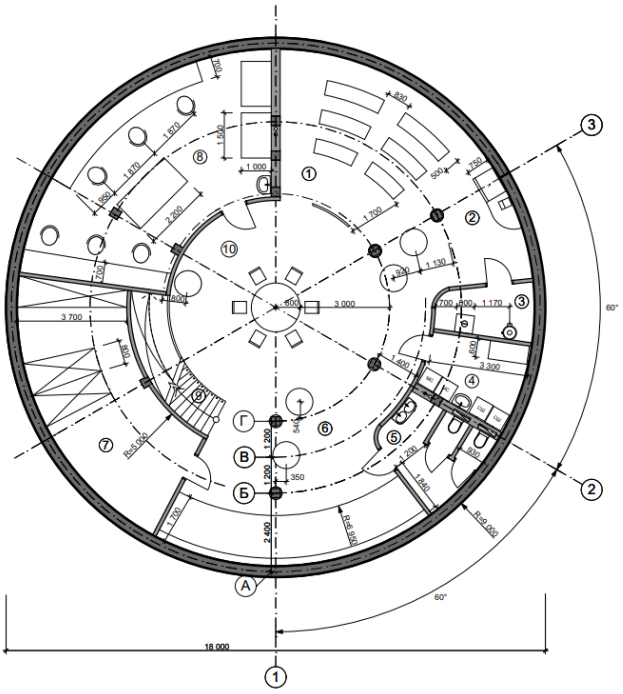
Резиденція умовно поділена на декілька зон: житловий простір (6 номерів на другому поверсі та 1 номер для особи з обмеженими можливостями та за потреби її опікуна на першому), робочий простір (головна майстерня на першому поверсі та додаткова майстерня в підвалі), простір для відпочинку та загального користування (перший поверх та підвал), технічні приміщення.

Підвал

Підвальний поверх займає 220 м^2, виконує безліч функцій (Рис.4.15):

- Укриття (є зона с/в, простір для сидіння чи відпочинку під час тривоги);
- Пральня (з пральними машинками та сушаркою, щоб можна було випрати постільну білизну, особистий одяг чи речі резидентів);
- Майстерня для виконання художніх робіт, що потребують велику кількість простору, виділяють велику кількість шуму, пилу чи бруду (робочі місця на декількох осіб, преси для гравюр);

- Склад для зберігання обладнання, матеріалів, робіт (столи, шафи, етюдники, стільці);
- Зона для перегляду кінофільмів, виступів та лекцій (пуфи, мультимедійна дошка, проєктори, стерео апаратура);
- Зона круглого столу для обговорень та зборів;
- Технічне приміщення з електронним котлом та бойлером;
- Простір під сходами переобладнаний в невелику бібліотеку, також поряд розташовані пуфи/стільці для зручного читання;
- Зона для перекусів та кави з кавовим автоматом, кулером, автоматом з їжею та стільцями.

Експлікація приміщень підвалу:

1. Лекційна зала/кінозала	29,90 м^2
2. Буфет	14,80 м^2
3. Бойлерна	5,30 м^2
4. Пральня	7,90 м^2
5. С/в	8,70 м^2
6. Зона укриття	33,40 м^2
7. Склад	28,80 м^2
8. Майстерня	45,10 м^2
9. Сходи	6,60 м^2
10. Загальна зона	39,50 м^2
Загальна площа підвалу	220,00 м^2

Рис.4.15. План розташування меблів підвалу.

1-ий поверх

Площа – 220 м^2. Перелік приміщень (Рис.4.16):

- Двомісний номер для особи з обмеженими можливостями/людини похилого віку та опікуна (за потреби). Знаходиться максимально близько до головного входу. Номер оснащений двома ліжками, місцями для зберігання речей, ванною кімнатою зі спеціально обладнаним душем та

туалетом. Природнє світло потрапляє в кімнату через напівпрозору матовану перегородку;

- Майстерня, що містить 7 робочих місць за столами, 2 місця для роботи з великоформатними роботами, 5-7 місць за мольбертами, мийку, шафи та етажерки для зберігання робіт, матеріалів, паперу та холстів;
- Кухня з місцями для прийому їжі, холодильником, мийкою, кавовою машиною, плитою, мікрохвильовою піччю;
- Спільний простір для спілкування та обговорень біля кухні біля входу з майстернею.
- Атріум з насадженнями дерев з невеликою кореневою системою, а також місця для сидіння навколо зеленої зони.
- Зона с/в з двома кабінками, умивальником та піддоном.

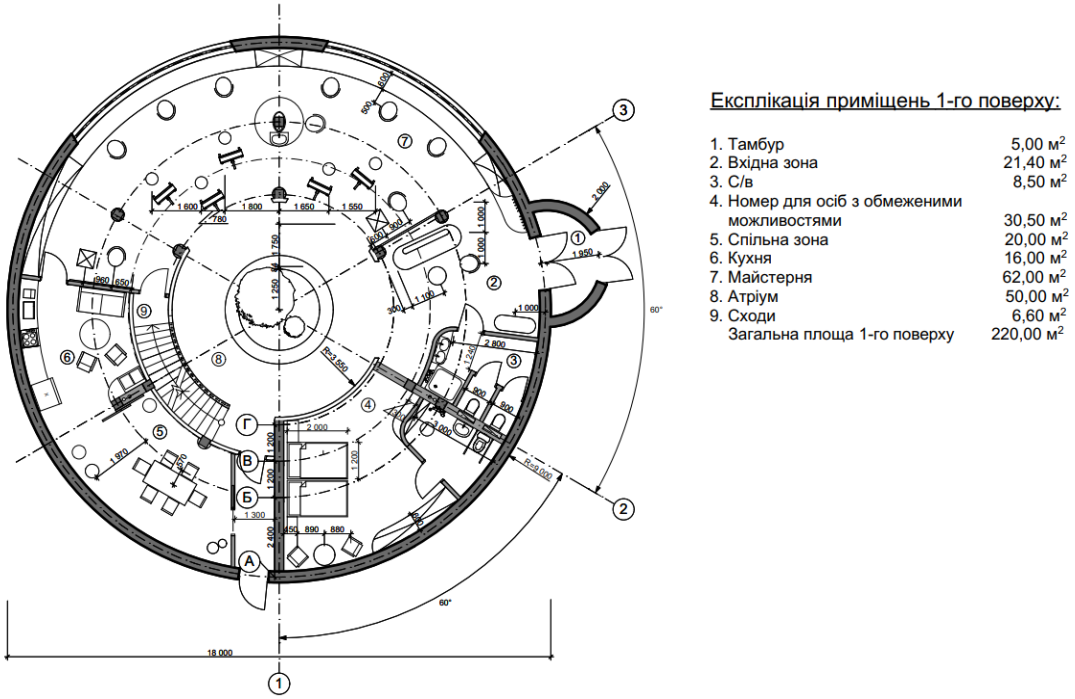

Рис.4.16. План розташування меблів 1-го поверху.

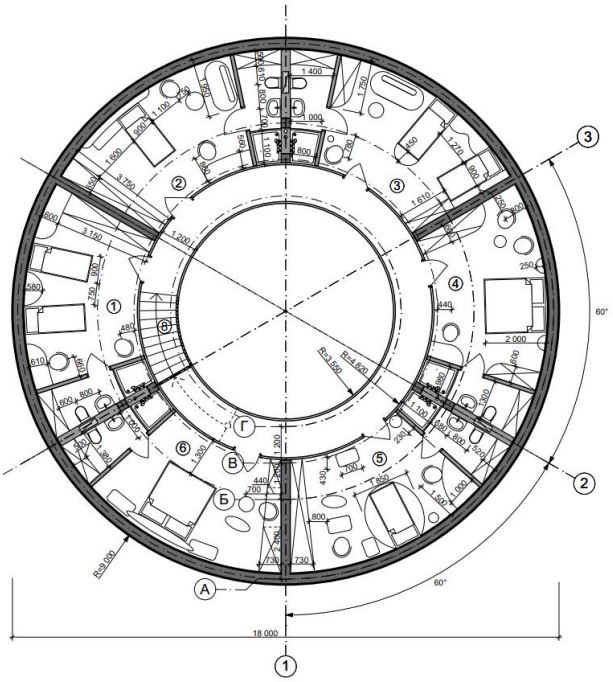
В майстерні переважає принцип відкритого простору, щоб резиденти могли вільно спілкуватись та обмінюватись ідеями. Для комфортної роботи майстерня розташована півночі, таким чином приміщення отримуватиме максимум денного

світла в першій половині дня. З цієї кімнати здійснюється спуск у підвал, що є плюсом при оголошенні повітряної тривоги.

Для прийомів їжі є кухня з всім необхідним обладнанням та технікою, хоча на території комплексу є кафе.

2-ий поверх

Через атріум площа менша – 183,4 м^2. Поверх займають житлові приміщення – 6 номерів. З них 4 двомісні та 2 одномісних. Кожний оснащений ванною кімнатою (Рис.4.17).

Експлікація приміщень 2-го поверху:

1. Двомісний номер	25,20 м^2
2. Одномісний номер	25,20 м^2
3. Двомісний номер	25,20 м^2
4. Двомісний номер	25,20 м^2
5. Одномісний номер	25,20 м^2
6. Двомісний номер	25,20 м^2
7. Коридор	28,80 м^2
8. Сходи	3,40 м^2
Загальна площа 2-го поверху	183,40 м^2

Рис.4.17. План розташування меблів 2-го поверху.

Для людей з обмеженими можливостями на сходах встановлений підйомник (Рис.4.18.).

Рис.4.18. Приклад сходового підйомника [41].

Об’ємно-просторове рішення

Об'ємно-просторові рішення для мистецької резиденції мають враховувати кілька важливих аспектів, що поєднують естетику, функціональність та комфорт для творчої діяльності художників. Основні принципи проектування таких просторів повинні відображати гнучкість, інноваційність та натхнення, оскільки мистецька резиденція — це місце для експериментів, творчого пошуку та взаємодії між митцями.

Модульність і гнучкість простору

Простір резиденції має бути адаптивним до різних видів творчої діяльності, від образотворчого мистецтва до інсталяцій чи перформансів. Модульні конструкції та перегородки дозволяють змінювати конфігурацію приміщень залежно від потреб митців. Наприклад, пересувні перегородки, мобільні меблі та багатофункціональні зони можуть легко трансформуватися, створюючи як відкриті, так і приватні простори.

Зонування

Зонування повинно враховувати різні типи діяльності — робочі зони (майстерні), спальні, зони відпочинку та виставкові простори. При цьому важливо, щоб художники мали змогу не лише працювати у спокійній атмосфері, але й мали місця для соціалізації, обміну ідеями та спільних проєктів. Співвідношення приватних і спільних зон допомагає створити баланс між індивідуальною роботою та колективною творчістю.

Природне освітлення і зв'язок з природою

Оскільки багато митців потребують якісного природного світла для роботи, важливо передбачити великі вікна або навіть скляні стіни, що дозволять максимально використовувати природне освітлення. Просторі тераси, внутрішні дворики або зелені зони допоможуть митцям знайти натхнення в природі, створюючи відчуття гармонії між внутрішнім і зовнішнім простором.

Експериментальність у формі

Архітектура мистецької резиденції може мати оригінальні, експериментальні форми, що відображають творчий дух. Вигнуті лінії,

асиметричні структури, нестандартні матеріали можуть надихати і водночас слугувати важливим елементом мистецького середовища. Незвичний підхід до архітектури сприяє створенню простору, який сам по собі є джерелом натхнення.

Еко-орієнтованість

Сучасні об'ємно-просторові рішення часто включають використання екологічно чистих матеріалів і енергоефективних технологій. Впровадження «зелених» технологій (сонячні панелі, системи збору дощової води, природна вентиляція) не лише робить резиденцію екологічно стійкою, але й надає митцям приклад свідомого ставлення до навколишнього середовища.

Технологічні можливості

У мистецькій резиденції також важливо передбачити технічну інфраструктуру для сучасних форм мистецтва: мультимедійні інсталяції, відеоарт, 3D-принтери для скульптури тощо. Інтеграція новітніх технологій в простір дозволяє розширити творчі можливості та сприяти експериментам з новими медіа.

Акцент на взаємодії

Простори для взаємодії — це не тільки місця для роботи, але й для обговорення проектів, проведення воркшопів, лекцій, дискусій. Такі приміщення можуть бути облаштовані як амфітеатри або відкриті зали, які легко трансформуються для проведення різних заходів, виставок чи перформансів.

Таким чином, об'ємно-просторові рішення для мистецької резиденції повинні бути інноваційними та гнучкими, відображати потреби художників і сприяти їх творчій діяльності. Ці рішення створюють середовище, де мистецтво і архітектура гармонійно взаємодіють, надихаючи на нові форми самовираження.

4.2.3. Оздоблення інтер’єру, його композиційне рішення

Мистецька резиденція має кілька ключових композиційних особливостей, які визначають її сутність та сприяють творчій взаємодії митців:

- Просторове середовище. Резиденції зазвичай розташовані в місцях, де художники можуть надихатися природою чи культурним оточенням. Це

можуть бути історичні будівлі, сільські місцевості або урбаністичні простори, які сприяють концентрації на творчості.

- Індивідуальні та спільні студії. Художникам зазвичай надаються як приватні студії для роботи над персональними проектами, так і спільні простори, де можливий обмін ідеями, колаборація та діалоги між митцями.
- Гнучкість структури часу. Резиденції часто пропонують вільний графік для художників, дозволяючи їм самостійно планувати свій робочий процес. Це створює простір для експериментів та дослідження нових ідей.
- Кураторська підтримка. Резиденції можуть включати кураторів або наставників, які допомагають митцям формулювати свої ідеї, організовують виставки або інші публічні презентації робіт.
- Тематична або мультидисциплінарна направленість. Багато резиденцій мають тематичні проекти, де художники досліджують певні теми (екологія, політика, соціальні питання), або ж мультидисциплінарний підхід, коли художники різних напрямків об’єднуються для створення спільних робіт.
- Інтеракція з громадськістю/ Деякі мистецькі резиденції передбачають взаємодію з місцевою громадою через майстер-класи, лекції або виставки, що дозволяє розширити контекст резиденції за межі мистецького кола.

Великою перевагою є мобільність: мистецькі центри часто проектуються з урахуванням можливості швидких змін. Це можуть бути мобільні перегородки, модульні меблі або елементи декору, які можна переміщати або адаптувати під конкретні потреби виставки чи події.

Інтер’єр приміщень створений відповідно до архітектурного стилю комплексу та стилю робіт Марії Примаченко.

Оскільки будівля має округлу форму, то використання плавних ліній та форм стало ключевим аспектом під час проєктування. Різні висоти не дуже високої стелі зумовили використання «приземлених» габаритних меблів.

У кімнатах на другому поверсі немає вікон, природнє світло потрапляє через напівпрозору матову перегородку, забезпечуючи водночас приватність та потрапляння сонячних променів в приміщення. Нахил стелі створює атмосферу горища.

Двомісний номер «Звір» представлений у теплій кольоровій гамі з акцентом на червоний та сині кольори. По центру розташоване ліжко, приліжкові тумби та округлі світильники «Сонях» від бренду YAKUSHA. Яскравим доповненням слугує мозаїчна композиція на стіні у вигляді квітів. Двері до ванної кімнати замасковані шляхом розпису (Рис.4.19).

Рис.4.19. Візуалізація інтер’єру двомісного номера «Звір».

Верхнє освітлення представлене великою керамічною лампою під назвою «Мальва» від українського бренду Yalanzhi Objects, що розташована над кавовим столиком. Навколо нього розміщене крісло та червоний пуф «Sontsehryv». Для зберігання речей є вбудована шафа з декількома відділеннями та арковим отвором (Рис.4.20). Композиційним центром кімнати є ліжко та оздоблена стіна.

Червоні лінії на стінах та шафі доповнюють композицію кімнати, додають кольору та підкреслюють плавність ліній та форм. Також вони символізують початок творчих пошуків, адже практично кожен ескіз починається з лінії.

Рис.4.20. Візуалізація інтер’єру двомісного номера «Звір».

Номер «Ягня» має більше зон, адже маючи таку саму площу, він розрахований на одну особу. Головний елемент – кругле ліжко, що приковує увагу. Круглий килим доповнив простір, додавши затишку. Поруч на підлозі знаходиться лампа та приліжковий столик.

Яскравим елементом кімнати стала мозаїчна підлога, виконана з невеликих керамічних плиток неправильної форми синьо-зеленого кольору. Для більшого комфорту в усіх кімнатах передбачена система теплих підлог.

Двері у ванну кімнату замасковані під декоративну рельєфну стіну теплого кремового кольору. Поряд у кутку розташований невеликий округлий стіл з стільцем та локальним світильником.

З іншого боку від ліжка розміщений кавовий столик «MOVCHUN» бренду YAKUSHA зі стільцем та пуфом у вигляді ягняти. Ягня також представлене брендом YAKUSHA (Рис.4.21, Рис.4.22).

Рис.4.21. Візуалізація одномісного номера «Ягня».

Рис.4.22. Візуалізація одномісного номера «Ягня».

Верхнє освітлення – світильники Yalanzhi Objects з серії «PLATTYA gradient» у двох розмірах: середньому та більшому.

Використання графічних ліній та плям стало головними елементами, що об’єднують всі номери та водночас надають їм певної різноманітності та оригінальності.

Майстерня створена для художників резиденції, які працюють у різних техніках живопису та використовують різні матеріали (акварель, гуаш, масло, акрил, пастель, туш та інші). Тому простір має безліч робочих місць: 7 місць для виконання робіт за столом, 5 та більше місць за мольбертом, 2 місця для написання великих полотен.

Майстерня являє собою відкритий робочий простір, виконаний у світлих кольорах, щоб не відволікати увагу митців від робочого процесу. Яскраві акценти представлені у вигляді меблів та декорування (мультифункціональний столик «Дзиґа», оздоблення колон графічними лініями та плямами) (Рис.4.23).

Вхідна зона представлена диваном, кріслом та невеликим столом. Також там розміщений підлоговий вішак для змінного одягу та взуття.

Рис.4.23. Візуалізація робочої майстерні.

ВИСНОВКИ ДО IV РОЗДІЛУ

Таким чином, інтер’єри мистецького центру поєднують у собі тенденції сучасного мінімалізму, футуризму та стильові особливості творчості Марії Примаченко. Використані контрастні кольорові акценти, широкий діапазон текстур та фактур.

Серед композиційних особливостей – в просторі переважають плавні, проте водночас прості та чисті лінії. Відсутнє зорове перенавантаження. Виставковий та робочий простір не перенасичений деталями, щоб не відволікати погляд від художніх робіт.

Робочі місця знаходяться у великій майстерні, сприяючи спільній діяльності та обміну думок. Проте за бажання резидент може попрацювати окремо від інших в іншій робочій кімнаті чи в одній із спільних для обговорень та відпочинку.

Невеликий атріум забезпечує потік сонячного світла, компенсуючи відсутність вікон у будівлі (окрім майстерні). Він є ядром всієї будівлі та її фактичним центром. Там також знаходиться зелена зона.

Вдалим рішенням стало зосередити житловий простір на більш віддаленому другому поверсі, а всі спільні простори для творчості, зустрічей та відпочинку – на першому та у підвалі. Наявність укриття є також безсумнівною перевагою, враховуючи небезпеку військового стану та повітряних тривог.

РОЗДІЛ V. ДИЗАЙН РОЗРОБКА ЕЛЕМЕНТУ МЕБЛІВ

5.1. Дослідження світової та вітчизняної проєктної практики елементу меблів

На розробку елементу меблів був обраний мультифункціональний стіл з регулюванням висоти для використання в майстерні.

Стіл BOESTOFTE (Рис.5.1) призначений навчання та роботи. Має компактні розміри 40 см х 70 см та функцію безпровідного регулювання висоти за допомогою важеля та гідравлічного підйомного механізму. Діапазон висоти становить 72 см – 106 см.

Рис.5.1. Стіл BOESTOFTE компанії JYSK [42].

Завдяки коліщаткам столик легко переміщувати у просторі. Матеріали - ABS пластик, меламін, плита ДСП, сталь. Вага – 13 кг, максимальне навантаження – 5 кг [42].

Серед недоліків варто відзначити нестійкість конструкції, що є важливим аспектом при виборі подібної моделі.

Італійський дизайнер Карло Контін розробив колекцію меблів «Avvitamenti», у якій використовуються великі дерев'яні дюбелі, подібні до гвинтів, які з'єднують елементи меблів між собою. Вони і є головною особливістю колекції (Рис.5.2, Рис.5.3). Автор надихався роботою батька, який був столяром та часто використовував гвинти для створення виробів з дерева [43].

Структурна система меблів демонструє повторюваний зразок, який створює різноманітність предметів побуту; від столів до настільних ламп.

Матеріали – бук та метал [44].

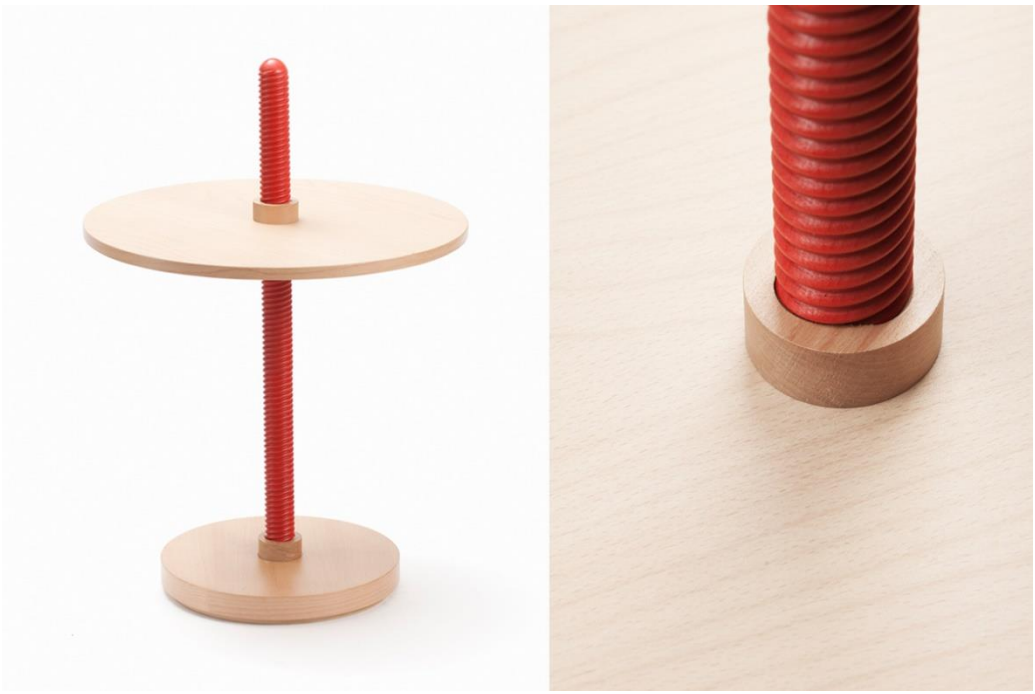

Рис.5.2. Стіл з колекції «Avvitamenti», дизайнер Карло Контін, Італія, 2015 р. [44].

Основою стільця Thread Family - High Stool також є використання гвинта як центрального елемента для регулювання висоти сидіння (Рис.5.4). Автором є американський дизайнер Фліп Селлін.

Використані матеріали: американський горіх, нержавіюча сталь в різній кольоровій палітрі (гіпс, вугілля, сонце, м'ята) [45].

Рис.5.3. Стілець з колекції «Avvitamenti», дизайнер Карло Контін, Італія, 2015 р. [44].

Рис.5.4. Стілець Thread Family - High Stool у кольорі «м’ята», Фліп Селлін, США [45].

Стілець для майстерні бренду Bass Polska має пневматичне регулювання висоти в діапазоні 40 см – 53 см. Діаметр сидіння – 360 мм. Внизу знаходиться лоток для інструментів та матеріалів, що необхідні для роботи [46].

Рис.5.5. Стілець для майстерні бренду Bass Polska [46].

Стіл з регулюванням висоти ALL IN ONE – трансформер, що оснащений двигуном, дозволяє швидко виставити ніжки в трьох варіантах, є роз’єми USB Type-A та USB Type-C для підзарядки гаджетів. Робоча поверхня може витримувати значну вагу, наприклад декілька моніторів та ноутбук (Рис.5.6.).

Стіл обладнаний сучасним сенсорним контролером з LED-дисплеєм, що має кнопки для ручної зміни положення, 4 програмовані кнопки для запам'ятовування позицій. Конструкція забезпечує плавне та швидке регулювання висоти (72 см – 122 см). Завдяки цьому за столом можна працювати як у положенні сидячи, так і стоячи.

Стіл має міцну стільницю з ДСП з меламіновим покриттям та велику шухляду для зберігання, що додає зручності у використанні [47].

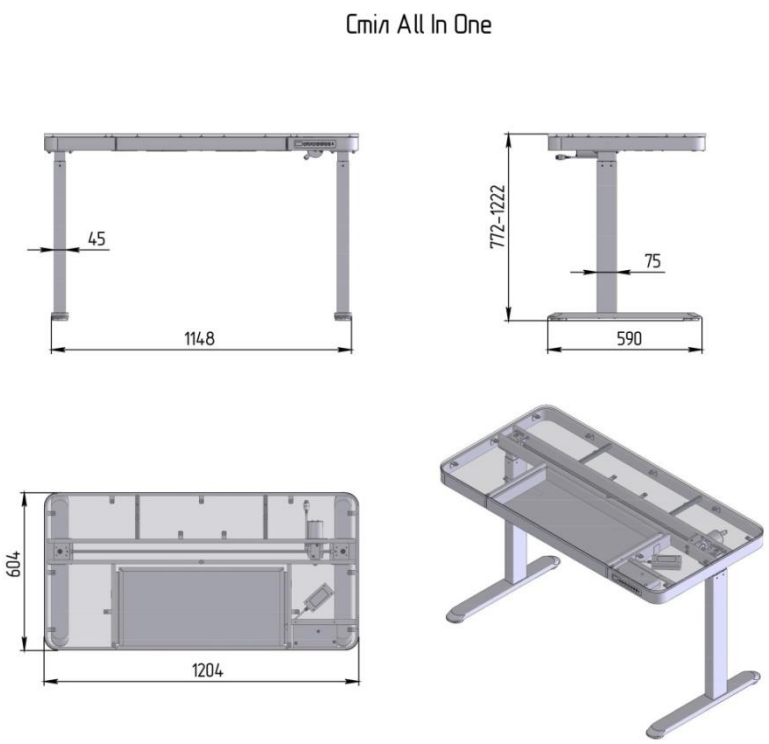

Рис.5.6. Стіл-трансформер ALL IN ONE [47].

Одним із стандартних, але водночас цікавих варіантів є візок для інструментів є Kraft GI37101 (Рис.5.7), що поєднує у собі мобільність, ергономічність та зручність використання у роботі. Коліщатка дозволяють легко переміщувати візок з одного місця в друге [48].

Рис.5.7. Візок для інструментів Kraft GI37101 [48].

5.2. Концепція мультифункціонального стола

При проєктуванні головним завданням стало створення мультифункціонального робочого стола для митця в майстерні. Необхідно було поєднати функціональність, ергономічність та естетику в кожному елементі.

При вивченні аналогів стало зрозуміло, що конкретно такого об’єкта немає. Звісно, вже існують давно відомі мольберти та етюдники, які виконують схожі функції. Проте мольберт фактично тримає роботу в зручному положенні, на ньому зазвичай дуже мало місця для всіх матеріалів та інструментів. Етюдник призначений для пленерів, виконання швидких замальовок, ескізів та етюдів на вулиці, поза майстернею.

Таким чином, мультифункціональний стіл є чудовим рішенням для художників, які використовують різні матеріали для роботи (масло, акрил, акварель, гуаш і т. п.). За допомогою цього об’єкта можна зручно писати картини різних розмірів у положенні сидячи, стоячи, на підвищенні.

Прототипами стола стали дитячі іграшки: пірамідка (Рис.5.8) та дзиґа (Рис.5.9). Головний принцип пірамідки полягає у можливості зміни порядку її елементів. Він і був використаний для створення робочого стола.

Для малюка ж така гра – дидактична та розвиваюча, адже має на меті покращити розвиток мовлення, моторики, логіки, сприйняття форм та кольорів. Також вона вчиться розуміти композиційну рівновагу та поняття впорядкованості [49].

.

Рис.5.8. Зображення дитячої іграшкової пірамідки [49].

Дзиґа – теж досить цікавий об’єкт, що являє собою простий гіроскоп, оскільки підтримує стан рівноваги завдяки швидкому обертанню навколо своєї осі. В основі принципу дії іграшки – закон збереження енергії та закон збереження моменту імпульсу. Більш старі назви дзиґи - ґерéґа, ґанджéло [50].

Рис.5.9. Зображення дитячої дзиґи [50].

Хоч стіл і не виконує функцій гіроскопа, проте його елементи теж обертаються навколо своєї осі. Також спільною рисою об’єкта проєктування та вище згаданих іграшок є використання кіл, плавних та циліндричних форм.

Через таку подібність стіл також носитиме назву «Дзиґа». Це слово вдало впишеться в загальну концепцію української мистецької резиденції, висвітлюючи тяжіння до народних традицій. Також «примітивізм» робіт Марії Примаченко часто порівнюють з дитячою щирістю та добротою, тому однойменна назва іграшки надає задуму більш глибинного сенсу.

Щоб для кожної особи процес роботи був максимально зручним, після дослідження аналогів та пошукових варіантів обов’язковим аспектом стала можливість регулювання висоти робочої поверхні (Рис.5.10).

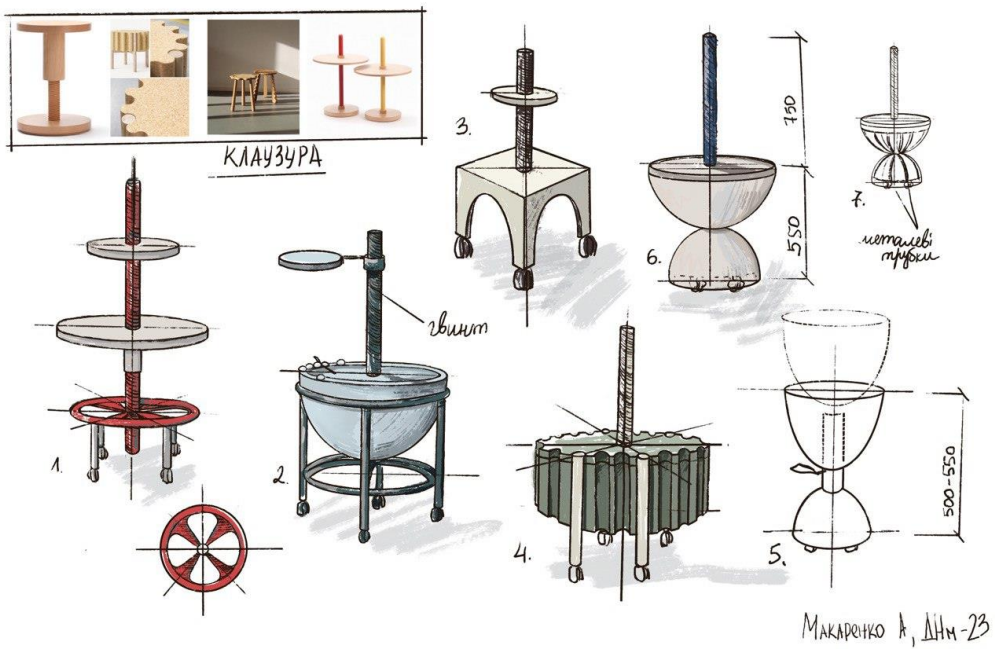

Рис.5.10. Клаузура мультифункціонального стола.

5.3. Функціональне, конструктивне, ергономічне та об'ємно-просторове рішення елементу меблів

Основою конструкції мультифункціонального стола став металевий гвинт, завдяки якому можна фіксувати елементи на різних висотах. Мінімальна висота робочої поверхні становить 230 мм, максимальна – 1 400 мм. Така різниця досягається також завдяки варіативності комбінацій всіх складових конструкції (Рис.5.11).

Рис.5.11. Різні комбінації елементів мультифункціонального стола «Дзиґа».

Металевий гвинт вмонтований у півкулю діаметром 400 мм. Наступна частина є сферою, що складається з труб (діаметр – 20 мм) та невеликої поверхні для матеріалів. Потім розміщена півкуля діаметром 500 мм. Також додатково є дві циліндричні пластини, товщиною по 30 мм кожна.

За бажанням всі елементи можна міняти місцями та фіксувати по всій довжині гвинта, формуючи різні позиції для роботи, як сидячи, стоячи, а також на підвищенні (Рис.5.12). За принципом дії стіл нагадує дитячу іграшкову пірамідку.

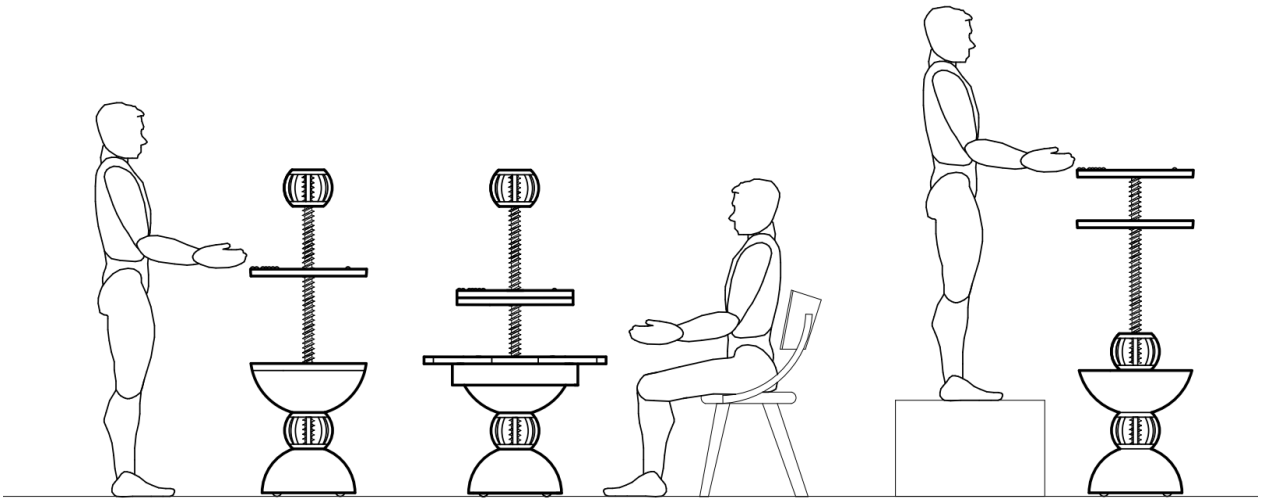

Рис.5.12. Ергономічна схема мультифункціонального стола «Дзиґа».

При роботі над великим полотном чи за мольбертом важливим аспектом витупає мобільність. Четверо коліщаток забезпечують надійність стола та його зручне переміщення у просторі.

Використання кругів та куль у дизайні спричинене їх рівномірним обертанням навколо гвинта. Також відсутність гострих кутів є менш травмонебезпечною, адже предмет постійно рухатиметься вздовж всієї майстерні.

Площа кожної з робочих пластин та півкулі становить 1 885 см^2, маленької сфери 76 см^2. Сума всіх цих площ становить – 5 807 см^2 (три поверхні діаметром 50 см - 5 655 см^2, дві поверхні діаметром 14 см). Позитивним аспектом є можливість налаштувати об’єкт під власні потреби – можна використовувати площу всіх поверхонь, або ж залишити ті, які найбільш необхідні.

У разі недостатньої кількості місця передбачений варіант трансформації великої півкулі у стільницю більшого розміру (з діаметру в 50 см до 74-78 см, площа 1 885 см^2 – 4 300 см^2). Це досягається завдяки особливій багатошаровій шарнірній конструкції, складові якої при розкладанні формують цільний круг (Рис.5.13).

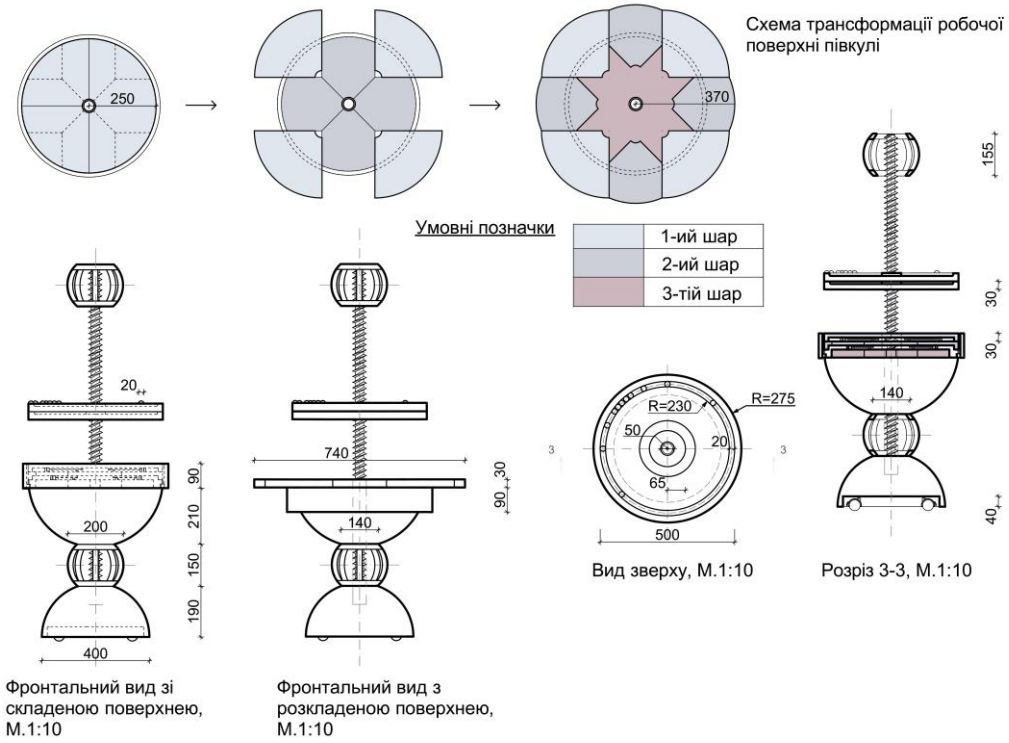

Рис.5.13. Варіант мультифункціонального стола з трансформацією робочої поверхні.

Одна з циліндричних пластин містить 11 півкуль, розташованих відповідно до правил золотого перетину. Вони нагадують коралове намисто, що розсипалося по колу. Окрім естетики, вони мають також і практичне значення: скупчення куль слугує підставкою для пензлів, мастихінів, олівців та інших інструментів, що дає можливість не забруднювати робочу поверхню (Рис.5.14). Також для зручності передбачені металеві гачки, на яких можна вішати тюбики фарби, біндери, ганчірки. Вони можуть вішатись як на циліндричні пластини, які мають бортик, так і на невеликі сфери з металевих труб.

Рис.5.14. Візуалізація мультифункціонального стола «Дзиґа» з художнім приладдям.

5.4. Колористичне рішення, особливості матеріалів

Кольорова гама відіграє ключову роль у створенні меблів, оскільки вона визначає не тільки естетичне враження, але й впливає на психологічне сприйняття та функціональність простору. Одні з найважливіших аспектів впливу кольору:

1. **Емоційний вплив**. Колір здатний викликати різні емоції. Наприклад, теплі тони, як червоний, жовтий, оранжевий, створюють відчуття тепла, затишку, підходять для віталень, де важливе відчуття гостинності. Холодні відтінки, як блакитний, сірий, зелений, заспокоюють і підходять для робочих кабінетів або спальних кімнат.
2. **Візуальне розширення простору**. Світлі відтінки, такі як білий або пастельні кольори, візуально розширюють приміщення, роблять його більш повітряним і просторим. Темні кольори, навпаки, можуть зменшувати простір, але водночас додають відчуття глибини і затишку, якщо застосовувати їх у великих приміщеннях.
3. **Акцент і композиція**. Кольорова гама допомагає виділити акценти. Наприклад, яскравий елемент меблів (як червоний стілець або синя

шафа) стане центральним елементом у кімнаті і притягне погляд, тоді як нейтральні кольори допоможуть створити фон, який не відволікає увагу.

4. **Гармонія з інтер'єром.** Кольори меблів повинні поєднуватися з загальною колірною гамою приміщення. Це створює гармонійний і завершений вигляд.
5. **Практичність**. Деякі кольори більш стійкі до забруднень або зносу. Наприклад, темні кольори можуть приховувати дрібні подряпини та пил, тоді як світлі відтінки швидше забруднюються, але додають приміщенню свіжості. Це важливо враховувати для меблів, які часто використовуються, як-от кухонні столи чи дивани.

Таким чином, колір, його насиченість, теплота та інші особливості мають неймовірний вплив на інтер’єр та його наповнення, підкреслюючи його особливості та переваги.

Стіл «Дзиґа» створений для використання в майстерні. Такі приміщення відзначаються своєю максимальною функціональністю, ергономічністю та практичністю. Проте водночас їм часто бракує естетичності та оздоблення, адже насамперед це робочий простір, де митці проводять величезну кількість часу. Тому саме елементи меблів можуть додати в такі приміщення трохи необхідного кольору та «освіжити» їх без докорінної зміни всіх елементів інтер’єру.

Картини Марії Примаченко наповнені яскравими кольорами та формами. Прототипи, використані при проєктуванні елементу меблів, також випромінюють сміливі кольорові поєднання. Тому було прийнято рішення використати протилежні у кольоровому колі відтінки – червоний та смарагдовий у якості акцентів. Рухомі елементи виконані таким чином, щоб не привертати занадто багато уваги і не перенавантажувати погляд художника (кремовий та сірий).

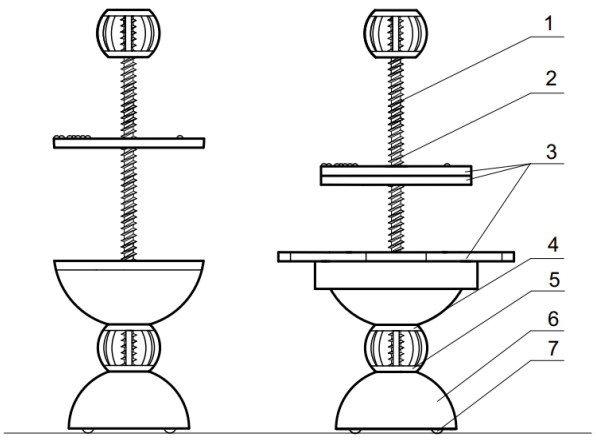
Червоний представлений двома сферами, виконаними з металевих круглих труб діаметром 20 мм, а також 11 півкулями, що прикрашають одну з циліндричних пластин. Синьо-зелений – металевим гвинтом, який є «стовпом» всієї конструкції.

Матеріали – важливий аспект у створенні якісного елементу меблів. Вони мають відповідати заданій функції, тож часто потребують високої зносостійкості, водонепроникності, міцності, еластичності, стійкості до вплив температур, середовища чи спеціальних речовин. Також важливу роль грає встановлений бюджет, що досить часто стає вирішальним фактором при виборі як меблів, так і матеріалів.

Центральний елемент стола – пустотілий гвинт (висота - 1 260 мм, діаметр - 40 мм) виконаний з міцного та водночас легкого сплаву алюмінію. Він вкритий шаром гумової фарби смарагдового кольору, що є додатковим захистом металу від корозії.

Нижня півкуля створена з легкого кольорового бетону, щоб забезпечити стійкість всієї конструкції, особливо при її переміщенні. Коліщатка зроблені з міцного пластику та металу. З'єднані з основою за допомогою саморізів.

Велика півкуля та дві циліндричні пластини мають вигляд каменю, проте це HPL пластик з імітацією текстури. Малі сфери виконані зі сплаву алюмінію та вкриті рідкою гумою (фарбою-плівкою) з ефектом металевого покриття (Рис.5.15).

Паспорт використаних матеріалів

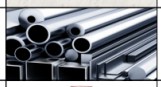
№	Зображення	Назва	К-сть	м/м²
1.		Гвинт металевий d-40 мм (алюмінієвий сплав)	1	1,3 м
2.		Фарба гумова для металу бірюзова RAL 6018 1,2 PANZER	1	
3.		HPL пластик Egger F812 ST9 Мармур Леванто білий		2 м²
4.		Пустотілі труби з алюмінієвого сплаву d=20 мм	12	
5.		Рідка гума (фарба-плівка) з ефектом металік BeLife Spray Sticker	1	
6.		Легкий кольоровий бетон		
7.		Коліщатка для меблів d-50 мм із гальмом	4	

Рис.5.15. Паспорт використаних матеріалів мультифункціонального стола «Дзиґа».

ВИСНОВКИ ДО V РОЗДІЛУ

Отже, мистецька резиденція складається з великої кількості зон, проте найголовніша з них – майстерня. Тому на розробку елемента меблів був взятий мультифункціональний столик як допоміжний інструмент у роботі художника.

Головна ідея полягала у створенні універсального стола для інструментів та фарб, за допомогою якого можна регулювати висоту робочих поверхонь. Завдяки цьому художник може працювати в положенні як сидячи, стоячи, так і на підвищенні (у випадку великого полотна). Також діє принцип конструктора, за яким можна знімати чи додавати елементи, змінювати порядок їх розташування.

Коліщатка забезпечують мобільність, та дозволяють вільно пересувати об’єкт в просторі. Прототипами стола стали іграшки: дитяча пірамідка та дзиґа. Їх головні особливості (принцип дії, наявність симетричної композиції, використання округлих геометричних форм) стали основою при створенні елементу меблів.

Кожен етап проєктування ставив нові задачі: дослідження подібних елементів меблів, створення пошукових варіантів, корегування форми відповідно до вимог гармонійної композиції та функціональності виробу, підбір меблів, детальна розробка всіх необхідних креслень.

Таким чином, результатом проєктування став робочий стіл, в якому були дотримані функціональні, ергономічні, практичні та естетичні аспекти для роботи в художній майстерні.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Під час розробки проєкту були застосовані численні методи для збору та аналізу інформації, літературних джерел відповідно до обраної теми; детальне ознайомлення з нормативною базою; вивчені особливості, вимоги стосовно створення мистецьких центрів та резиденцій. Особлива увага приділялась плануванням, об’ємно-просторовим рішенням, композиції інтер’єру приміщень, а також підбору необхідних меблів та матеріалів.

Мистецька резиденція є чудовим місцем для неформального спілкування, що підтримує креативні дискусії та обмін ідеями. Для створення сприятливого для творчості середовища доцільно використані натуральні матеріали, а також спокійні природні відтінки з акцентними кольорами.

У сучасному інтер'єрі резиденції передбачені найважливіші технологічні аспекти: швидкісний інтернет, проєктори, аудіо та відеотехніка. Це забезпечує митцям можливість діджитал-презентацій, комунікацій із зовнішнім світом і взаємодії між резидентами.

Використання екологічно чистих матеріалів, енергоефективних систем і рішень для зниження відходів підсилює зв’язок із сучасними цінностями сталого розвитку і водночас сприяє позитивному іміджу резиденції. Також при проєктуванні використовувались принципи ревіталізації та використання місцевих матеріалів.

У Розділі І було здійснено аналіз передумов виникнення проблеми та досліджуваності особливостей дизайну інтер’єрів мистецьких центрів. Розглянуті важливі аспекти утворення та формування осередків в Україні та у світі, вплив національної ідентичності на розвиток промислового та інтер’єрного дизайну. Також здійснений аналіз наявної літератури стосовно теми дипломної роботи. У ході роботи встановлено, що питання функціонування мистецьких осередків є недостатньо вивченим, зважаючи на історичні, соціально-економічні та інші фактори. Проте спостерігається тенденція щодо зацікавленості суспільства у підтримці української культури та мистецтва.

Розділ ІІ вміщує у собі детальне вивчення та розгляд вітчизняної та світової проєктної практики дизайну інтер'єру мистецьких центрів та резиденцій, а також української нормативної бази щодо їх створення. Завдяки дослідженню були сформовані спільні особливості та відмінності цих установ, напрямок їх функціонування та діяльності. Всі вони мають унікальну історію створення, власне бачення розвитку своєї справи.

Дослідження функціонально-технологічних особливостей та процесів, пов’язаних з діяльністю мистецьких центрів та резиденцій описані у Розділі ІІІ. Також сформовані вимоги, принципи та загальна класифікація культурних та мистецьких установ. Важливим усвідомленням став той факт, що незважаючи на спільну мету, культурні та мистецькі центри не підлягають чіткому поділу за певною категорією чи ознакою. Ці осередки є справжнім проявом свободи людської думки та творчості, і тому їх класифікація носить узагальнюючий та місцями умовний характер.

Розділ ІV відображає весь процес проєктування інтер’єрів мистецької резиденції в культурному комплексі Марії Примаченко, що знаходиться у селі Болотня Київської області. Він включає в себе аналіз вихідних даних, застосування на практиці раніше набутих знань, створення зручних та функціональних планувальних рішень, численних креслень та візуалізацій проєктованих приміщень. Особлива увага приділялася розробці майстерні на першому поверсі та житлових номерів на другому.

У Розділі V описано всі етапи створення елементу меблів – мультифункціонального стола «Дзиґа», призначеного для розміщення художніх матеріалів та інструментів. У процесі роботи були досліджені подібні аналоги, а також проаналізовані прототипи. Після пошукових варіантів клаузури розроблений стіл з регулюванням висоти всіх його рухомих елементів. Також додатково розроблений варіант з трансформацією (розкладанням) однієї з частин з метою збільшення площі робочої поверхні.

Підсумовуючи все вище описане, у роботі були враховані всі необхідні вимоги та аспекти, необхідні для розробки інтер’єрів мистецького центру.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Макаренко А. В., Таран Г. П. Реалії розвитку українського мистецтва та культури в умовах війни. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції: ФІЛОСОФІЯ НАУКИ, ТЕХНІКИ І АРХІТЕКТУРИ В ГУМАНІСТИЧНОМУ ВИМІРІ (10-11 листопада 2023 року), КНУБА.
2. Ткаченко В. Лувр - шедевр, який долає часи | OtiumPortal. URL: https://otiumportal.com/luvr-shedevr-iakyy-dolaie-chasy (дата звернення: 25.09.2024).
3. Катерина Т. Національного центру мистецтва й культури імені Жоржа Помпіду будівля в Парижі. ВУЕ. URL: https://vue.gov.ua/Національного_центру_мистецтва_й_культури_імені_Жоржа_Помпіду_будівля_в_Парижі (дата звернення: 25.09.2024).
4. Селлерс Л. Жінки в дизайні : біогр., мемуари. ArtHuss, 2021. 176 с.
5. Еттінгер Е. Комплекс Барбікан: Взірець бруталізму в центрі Лондона – Bird In Flight. URL: https://birdinflight.com/architectura-uk/vzirets-brutalizmu-v-tsentri-londona.html (дата звернення: 25.09.2024).
6. Про M17 | M17 Contemporary Art Center. M17 Conteporary Art Center. URL: https://m17.kiev.ua/aboutus/ (дата звернення: 19.10.2024).
7. Георгієва О. С. Українські народні традиції як складова дизайну інтер'єрів сучасного індивідуального житла : дис. канд. мистецтвознав. :17.00.07 «Дизайн» / Георгієва Олена Сергіївна ; наук. кер. В. Є. Михайленко ; М-во культури України, КНУКіМ. – К., 2013. – 230 с. – Бібліогр.: с. 177–193.
8. Український культурний фонд. Українська культура в умовах російської збройної агресії. CASES. URL: https://cases.media/en/article/ukrayinska-kultura-v-umovakh-rosiiskoyi-zbroinoyi-agresiyi (дата звернення: 19.10.2024).
9. Харитонова А.А. Архитектурное формирование современных центров искусства // Региональные проблемы архитектуры и градостроительства. – Одесса: Архитектурный институт ОГАСА, 2002. Выпуск 3-4. – С.140-147.

10. Харитонова А.А. Архітектурно-планувальне формування центрів образотворчого мистецтва // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури за фахом 18.00.02 – "Архітектура будівель і споруд". Київський національний університет будівництва і архітектури. Київ, 2005.
11. НАВІЩО ПОТРІБНІ АРТ-РЕЗИДЕНЦІЇ. Щербенко Арт-Центр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.shcherbenkoartcentre.com/uk/myxi_publications/navishho-potribni-art-rezidencii/ (дата звернення 12.11.2023).
12. Українська правда. Життя, Платонова А. Неофіційна дипломатія. Мистецькі резиденції долають стереотипи. Українська правда. Життя. URL: https://life.pravda.com.ua/culture/2016/05/27/212733/ (дата звернення: 25.09.2024).
13. Моляр Є., Нечай Л. Арт-резиденції по-українськи - Рідна країна. Рідна країна - світоглядний портал. URL: https://ridna.ua/2015/05/art-rezydentsiji-po-ukrajinsky/ (дата звернення: 25.09.2024).
14. Volyn Research and Revival Center. DutchCulture. URL: https://www.transartists.org/en/air/volyn-research-and-revival-center (дата звернення: 25.09.2024).
15. Циба Г. Художній осередок «Сошенко 33»: історія успіху та нова загроза знищення. Your Art. URL: https://supportyourart.com/conversations/soshenko-33/ (дата звернення: 25.09.2024).
16. Резиденція "Великий Перевіз". МіТЄЦ. URL: https://mitec.ua/category/institutes/rezidentsiya-velikij-pereviz/ (дата звернення: 25.09.2024).
17. Kruta Art Residency. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/kruta-artists-house (дата звернення 12.11.2023).
18. Nisarga Art Hub. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.archdaily.com/1009031/nisarga-art-hub-

wallmakers?ad_source=search&ad_medium=projects_tab (дата звернення 12.11.2023).

19. Cove Park. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/cove-park (дата звернення 12.11.2023).
20. The Ou Gallery. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/ou-gallery (дата звернення 12.11.2023).
21. PimOff Spazio Scenico [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/pimoff-spazio-scenico (дата звернення 15.11.2023).
22. Parramatta Artists Studios. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/parramatta-artists-studios (дата звернення 13.11.2023).
23. The Old School – Hrisey. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.transartists.org/en/air/old-school-hrisey (дата звернення 13.11.2023).
24. Vast Gallery & Artist Residency / Persian Garden Studio. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.archdaily.com/1002724/vast-gallery-and-artist-residency-persian-garden-studio (дата звернення 13.11.2023).
25. ARTISTS RESIDENCY & CULTURAL CENTRE IN SENEGAL BY TOSHIKO MORI ARCHITECTS. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.yellowtrace.com.au/artists-residency-senegal-toshiko-mori-architects/ (дата звернення 14.11.2023).
26. ДБН В.2.2.-20:2008 «Будинки і споруди. Готелі».
27. ДБН В.2.2-16:2019 «Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади».
28. АРТ-МОБІЛЬНІСТЬ: ЯКІ БУВАЮТЬ РЕЗИДЕНЦІЇ, ТА КОМУ ЦЕ ПОТРІБНО. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://www.culturepartnership.eu/ua/article/art-mobility (дата звернення 14.11.2023).
29. A POLICY HANDBOOK ON ARTISTS' RESIDENCIES//Working plan on culture 2011-2014. European agenda of culture, 2011.

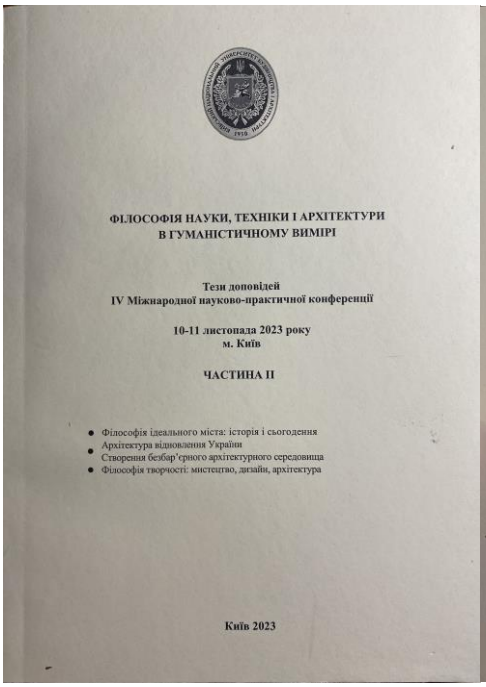
30. Ампіголова А. Що таке сквотинг (і як з ним в Україні)?. bit.ua Медіа про життя і технології в ньому. URL: https://bit.ua/2019/07/shho-take-skvotyng/ (дата звернення: 20.10.2024).
31. Рідний М. Сквот означає сквот. Енциклопедія Архітектури України. URL: https://ukrarchipedia.com/uk/power/squat (дата звернення: 20.10.2024).
32. Паризька комуна. МіТЄЦ. URL: https://mitec.ua/category/artists/parizka-komuna/ (дата звернення: 20.10.2024).
33. Леній П. Проектування культурних центрів: посібник : посібник. True Spferique, 2014. 272 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/08/Design_Handbook_ua.pdf (дата звернення 14.11.2023).
34. Museum of Maria Prymachenko – Victoria Yakusha. Victoria Yakusha. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: https://victoriayakusha.com/pages/prymachenko (дата звернення 20.10.2024).
35. Кармanська Ю. Рекордні результати. Закінчилась виставка картин Примаченко «Марія малює». Скільки гостей побачило картини найдорожчої художниці країни та заробив «Український Дім» – Forbes.ua. Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. URL: https://forbes.ua/lifestyle/rekordni-rezultati-zakinchilas-vistavka-kartin-primachenko-mariya-malyue-skilki-gostey-pobachilo-kartini-naydorozhchoi-khudozhnitsi-kraini-ta-zarobiv-ukrainskiy-dim-18092023-16075 (дата звернення: 20.10.2024).
36. Кукурудзяний кінь у космосі, 1978 - Марія Примаченко - WikiArt.org. www.wikiart.org. URL: https://www.wikiart.org/uk/mariya-primachenko/kukurudzyaniy-kin-u-kosmosi-1978 (дата звернення: 20.10.2024).
37. Шулікіна М. Що потрібно знати про художницю Марію Примаченко. Vogue UA - жіночий журнал про моду, красу і стиль. Vogue Ukraine - fashion, beauty, arts, society and living. URL: https://vogue.ua/article/culture/art/chto-nuzhno-znat-o-marii-primachenko-32145.html (дата звернення: 20.10.2024).

38. Шабранська В. ЦУМ присвятив осінні вітрини творчості Марії Примаченко - Хмарочос. Хмарочос. URL: https://hmarochos.kiev.ua/2024/09/03/czum-prysvyatyv-osinni-vitryny-tvorchosti-mariyi-prymachenko/ (дата звернення: 20.10.2024).
39. Коссе І. Перероблення будівельних відходів: виклики та можливості для України - Хмарочос. Хмарочос. URL: https://hmarochos.kiev.ua/2024/02/08/pereroblennya-budivelnyh-vidhodiv-vyklyky-ta-mozhlyvosti-dlya-ukrayiny/ (дата звернення: 09.10.2024).
40. Жук Т., Павлій І. Руїни знову стануть будинками: як переробка будівельного сміття може змінити відбудову - Хмарочос. Хмарочос. URL: https://hmarochos.kiev.ua/2023/11/28/ruyiny-znovu-stanut-budynkamy-yak-resajkling-budivelnogo-smittya-mozhe-zminyty-vidbudovu/ (дата звернення: 09.10.2024).
41. Підйомник для інвалідів – виробництво Форстор Індастрі, купити ліфт для інвалідів в Києві, Львові, Дніпрі, Харкові. forstor.com. URL: https://forstor.com/ua/products/podemniki-dlja-invalidov (дата звернення: 23.10.2024).
42. Стіл регульований BOESTOFTE 70x40 см білий | JYSK. JYSK | URL: https://jysk.ua/ofis/stoli-z-regulyuvannyam-visoti/stil-rehulovanyy-boestofte-70kh40-sm-bilyy?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=6.%20JUA%20-%20PMax%20-%20GR%20(Generic)&utm_term=3690348&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwm5e5BhCWARIsANwm06hlUR652tPA0YFX-4y5QoHLCbo6Zalcmedibrz8XWL_Lyfa1vhpz48aAr_uEALw_wcB (дата звернення: 02.11.2024).
43. Avvitamenti furniture collection by Carlo Contin for subalterno1. designboom | architecture & design magazine. URL: https://www.designboom.com/design/avvitamenti-by-subalterno1/ (дата звернення: 02.11.2024).

44. Avvitamenti – carlo contin. carlo contin – Designer. URL: https://carlocontin.it/work/avvitamenti/ (дата звернення: 02.11.2024).
45. Thread Family - High Stool. Stillfried Design. URL: https://stillfried.com/collections/coordination-berlin/products/coordination-berlin-thread-family-high-stool (дата звернення: 02.11.2024).
46. Табурет, чорний, з регулюванням висоти: продаж, ціна у Волинської області. Кухонні стільці і табуретки від "Інтернет-магазин якісних інструментів "VERFO"" - 629088781. "Інтернет-магазин якісних інструментів "VERFO"" - контакти, товари, послуги, ціни. URL: https://verfo.com.ua/ua/p629088781-taburet-chernyj-regulirovkoj.html (дата звернення: 02.11.2024).
47. Стіл з регулюванням висоти ALL IN ONE. TEHNOTABLE. URL: https://www.tehnotable.ua/collections/height-adjustable-desks-tops-frames/products/standing-desk-all-in-one (дата звернення: 02.11.2024).
48. Візок інструментальний Kraft GI37101. URL: https://epicentrk.ua/ua/shop/telezhka-instrumentalnaya-kraft-gi37101.html (дата звернення: 03.11.2024).
49. Як вибрати першу пірамідку дитині?. Монтессорі іграшки, меблі та матеріали | bavka. URL: https://bavkatoys.com/yak-vybraty-pershu-piramidku-dytyni/?srsltid=AfmBOop1JXZQo8y0aI2hO__o5Yn0DzXv3Tmu-PqdLi81sCORrVraHcbN (дата звернення: 05.11.2024).
50. Дзиґа – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дзиґа (дата звернення: 05.11.2024).

ДОДАТКИ

1. Макаренко А. В., Таран Г. П. Реалії розвитку українського мистецтва та культури в умовах війни. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції: ФІЛОСОФІЯ НАУКИ, ТЕХНІКИ І АРХІТЕКТУРИ В ГУМАНІСТИЧНОМУ ВИМІРІ (10-11 листопада 2023 року), КНУБА (науковий керівник – доцент, к. т. н. Таран Г. П.).

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ, ТЕХНІКИ І АРХІТЕКТУРИ
В ГУМАНІСТИЧНОМУ ВИМІРІ

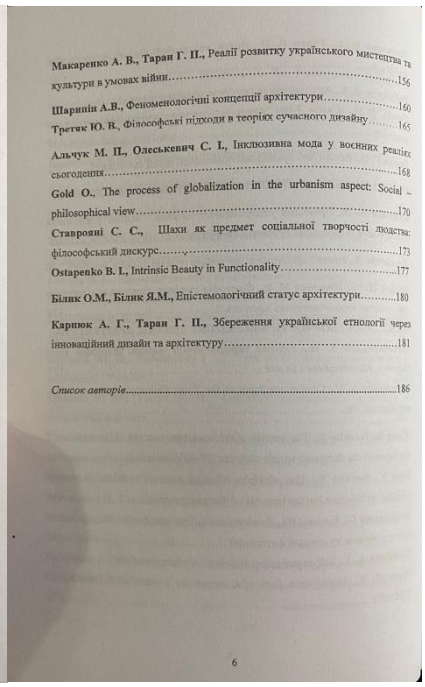
Тези доповідей
IV Міжнародної науково-практичної конференції

10-11 листопада 2023 року
м. Київ

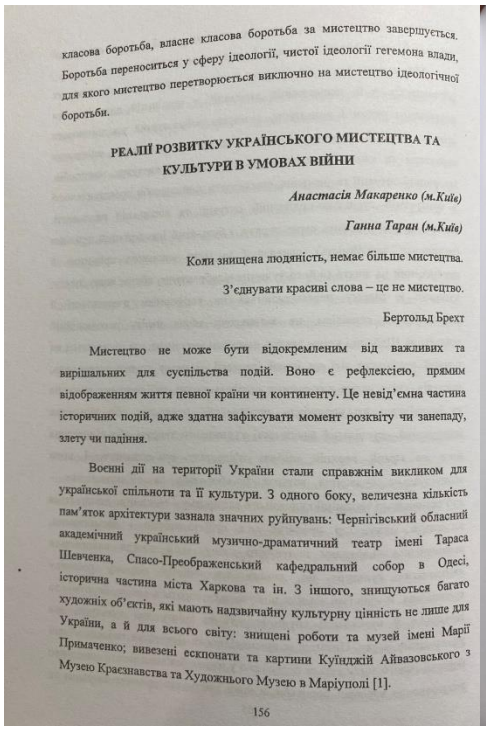
ЧАСТИНА ІІ

- Філософія ідеального міста: історія і сьогодення
- Архітектура відновлення України
- Створення безбар'єрного архітектурного середовища
- Філософія творчості: мистецтво, дизайн, архітектура

Київ 2023

Макаренко А. В., Таран Г. П., Реалії розвитку українського мистецтва та культури в умовах війни.....156
Шаршін А.В., Феноменологічні концепції архітектури.....160
Третяк Ю. В., Філософські підходи в теоріях сучасного дизайну.....165
Альчук М. П., Олеськевич С. І., Інклюзивна мода у воєнних реаліях сьогодення.....168
Gold O., The process of globalization in the urbanism aspect: Social – philosophical view.....170
Ставровані С. С., Шахи як предмет соціальної творчості людства: філософський дискурс.....173
Ostapenko B. I., Intrinsic Beauty in Functionality.....177
Білик О.М., Білик Я.М., Епістемологічний статус архітектури.....180
Карпюк А. Г., Таран Г. П., Збереження української етнології через інноваційний дизайн та архітектуру.....181
Список авторів.....186

класова боротьба, власне класова боротьба за мистецтво завершується. Боротьба переноситься у сферу ідеології, чистої ідеології гегемона влади, для якого мистецтво перетворюється виключно на мистецтво ідеологічної боротьби.

РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ТА КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анастасія Макаренко (м.Київ)

Ганна Таран (м.Київ)

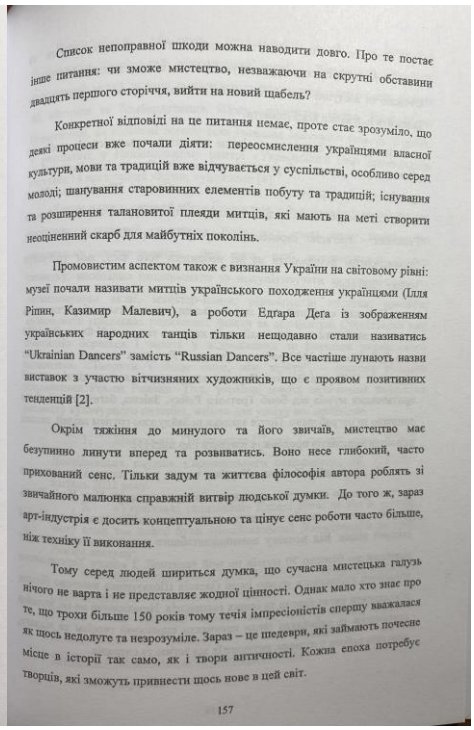
Коли знищена людяність, немає більше мистецтва.

З'єднувати красиві слова – це не мистецтво.

Бертольд Брехт

Мистецтво не може бути відокремленим від важливих та вирішальних для суспільства подій. Воно є рефлексією, прямим відображенням життя певної країни чи континенту. Це невід'ємна частина історичних подій, адже здатна зафіксувати момент розквіту чи занепаду, злету чи падіння.

Воєнні дії на території України стали справжнім викликом для української спільноти та її культури. З одного боку, величезна кількість пам'яток архітектури зазнала значних руйнувань: Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка, Спасо-Преображенський кафедральний собор в Одесі, історична частина міста Харкова та ін. З іншого, знищуються багато художніх об'єктів, які мають надзвичайну культурну цінність не лише для України, а й для всього світу: знищені роботи та музей імені Марії Примаченко; вивезені експонати та картини Куїнджій Айвазовського з Музею Краєзнавства та Художнього Музею в Маріуполі [1].

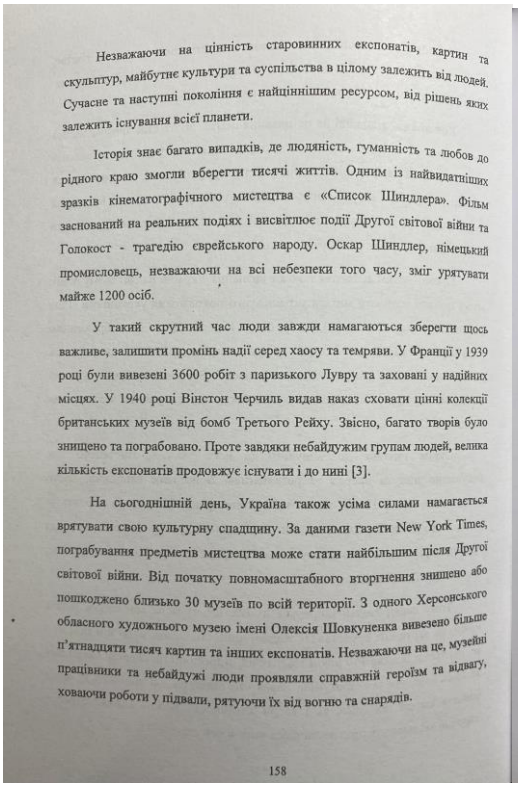
Список непоправної шкоди можна наводити довго. Про те постає інше питання: чи зможе мистецтво, незважаючи на скрутні обставини двадцять першого сторіччя, вийти на новий шабель?

Конкретної відповіді на це питання немає, проте стає зрозуміло, що деякі процеси вже почали діяти: переосмислення українцями власної культури, мови та традицій вже відчувається у суспільстві, особливо серед молоді; шанування старовинних елементів побуту та традицій; існування та розширення талановитої плеяди митців, які мають на меті створити неоціненний скарб для майбутніх поколінь.

Промовистим аспектом також є визнання України на світовому рівні: музеї почали називати митців українського походження українцями (Ілля Рєпін, Казимир Малевич), а роботи Едгара Дега із зображенням українських народних танців тільки нещодавно стали називатись "Ukrainian Dancers" замість "Russian Dancers". Все частіше лунають назви виставок з участю вітчизняних художників, що є проявом позитивних тенденцій [2].

Окрім тяжіння до минулого та його звичаїв, мистецтво має безупинно линути вперед та розвиватись. Воно несе глибокий, часто прихований сенс. Тільки задум та життєва філософія автора роблять зі звичайного малюнка справжній витвір людської думки. До того ж, зараз арт-індустрія є досить концептуальною та цінує сенс роботи часто більше, ніж техніку її виконання.

Тому серед людей шириться думка, що сучасна мистецька галузь нічого не варта і не представляє жодної цінності. Однак мало хто знає про те, що трохи більше 150 років тому течія імпресіоністів спершу вважалася як щось недолуге та незрозуміле. Зараз – це шедеври, які займають почесне місце в історії так само, як і твори античності. Кожна епоха потребує творців, які зможуть привнести щось нове в цей світ.

Незважаючи на цінність старовинних експонатів, картин та скульптур, майбутнє культури та суспільства в цілому залежить від людей. Сучасне та наступні покоління є найціннішим ресурсом, від рішень яких залежить існування всієї планети.

Історія знає багато випадків, де людяність, гуманність та любов до рідного краю змогли вберегти тисячі життів. Одним із найвидатніших зразків кінематографічного мистецтва є «Список Шиндлера». Фільм заснований на реальних подіях і висвітлює події Другої світової війни та Голокост - трагедію єврейського народу. Оскар Шиндлер, німецький промисловець, незважаючи на всі небезпеки того часу, зміг урятувати майже 1200 осіб.

У такий скрутний час люди завжди намагаються зберегти щось важливе, залишити промінь надії серед хаосу та темряви. У Франції у 1939 році були вивезені 3600 робіт з паризького Лувру та заховані у надійних місцях. У 1940 році Вінстон Черчиль видав наказ сховати цінні колекції британських музеїв від бомб Третього Рейху. Звісно, багато творів було знищено та пограбовано. Проте завдяки небайдужим групам людей, велика кількість експонатів продовжує існувати і до нині [3].

На сьогоднішній день, Україна також усіма силами намагається врятувати свою культурну спадщину. За даними газети New York Times, пограбування предметів мистецтва може стати найбільшим після Другої світової війни. Від початку повномасштабного вторгнення знищено або пошкоджено близько 30 музеїв по всій території. З одного Херсонського обласного художнього музею імені Олексія Шовкуненка вивезено більше п'ятнадцяти тисяч картин та інших експонатів. Незважаючи на це, музейні працівники та небайдужі люди проявляли справжній героїзм та відвагу, ховаючи роботи у підвали, рятуючи їх від вогню та снарядів.

158

Чернігівський обласний історичний музей ім. Василя Тарновського,Харківський літературний музей, Луганський обласний краєзнавчий музей та інші продовжують працювати, витримавши бойові дії, обстріли та бомбардування. Щодо знищеного музею імені Марії Примаченко, то відважні жителі села Іванкова врятували більшість робіт. У результаті, у Національному центрі «Український дім» проводилась виставка 14 врятованих картин художниці [4].

Таким чином, кожний збережений твір є фундаментально важливою частиною культурної спадщини. Вона ж у свою чергу впливає на національну самосвідомість. Для того, щоб пришвидшити процес розвитку, необхідно поширювати та популяризувати творчу діяльність: організовувати акції, майстер-класи, різноманітні виступи, проєкти; засновувати мистецькі резиденції, фонди та арт-центри. Суспільство вже невпинно бореться і вірить у відродження та розвиток українського мистецтва. "Творити є ніщо інше, ніж вірити", - говорив відомий письменник Ромен Роллан. Тож, українці мають величезний потенціал розвитку культурного питання, маючи для успіху все необхідне.

1. Магдалена Пасіковська-Шнасс. Стислий огляд ДСЄП | Дослідницька служба Європейського парламенту., PE 729.377 – квітень 2022 року.

2. «Українські танцівниці» Едгара Дега: де він їх зустрів і чому вони так довго були «російськими»? [Електронний ресурс] . Режим доступу: URL:https://lb.ua/culture/2023/02/26/547010_ukrainski_tantsivnits i_edgara.html (дата звернення 10.10.2023).

3. Як британці ховали твори мистецтва від нацистів. [Електронний ресурс] . Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-44041887 (дата звернення 10.10.2023).

159

4. Ukrainer. Музеї і війна: зникнути чи стати бронею [Електронний ресурс] . Режим доступу: https://ukrainer.net/muzei-i-viyna/ (дата звернення 10.10.2023).

ФЕНОМЕНОЛОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ АРХІТЕКТУРИ

Андрій Шарипін(м.Київ)

Протягом півстоліття у теорії архітектури відбулися суттєві концептуальні зміни. Внаслідок критики «бездушності» модернізму та неможливості створити єдину універсальну мову, яка б правдиво втілювала архітектурні утопії, виникла потреба переглянути сутність і основи архітектури. Результатом кардинальної зміни ἐπιστήμη стало появленняважаючої кількості лінгвістичних, психологічних, соціологічних та екологічних пояснювальних концепцій. Сама теорія архітектури послідовно розширила межі дискурсу завдяки гуманітарному просторусоціології,культурології, економіки, мистецтвознавства. Проте в кільватері концептуального різноманіття сучасної теорії архітектури стали домінувати філософія та психологія. Отже на зламі XX-XXI століттяархітектори все частішезмушеніприєднуватисьдо діалогу з філософами та психологами у спробіусунути невизначеність предмету архітектура і надати архітектурі нове онтологічне визначення.

Так відмова модерністів від почуттів і емоцій заради задоволення людських потреб змінилася семіотикою постмодерну – знак став важливішим за архітектуру. Кодифікація форм, кодифікація функцій –як спроба звільнити речі, побачити їх знакову природу поза зведенням їх до людини. Архітектори стали позиціонувати власнітеоретичні погляди на підставі філософської рефлексії, інспіруючизначну кількістьпостмодерністських і культурологічних дискурсів. Так деконструктивіст-архітектор Пітер Айзенман, виходячизпсихоаналізу ЖакаЛакана, полемізує з Жаком Деррідою, з іншого боку, архітектурний

160

2. Макаренко А. В., Ус В. Ф. Розвиток креативного мислення у студентів архітектурного спрямування. Матеріали XV Всеукраїнської наукової конференції: АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА XV. ВІДБУДОВА ТА РОЗВИТОК У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ (23 листопада 2023 р.), КНУБА (науковий керівник – доцент, к. т. н. Ус В. Ф.).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА АРХІТЕКТОРІВ УКРАЇНИ
NATIONAL UNION OF UKRAINIAN ARCHITECTS
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ АРХІТЕКТУРИ
UKRAINIAN ACADEMY OF ARCHITECTURE
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CONSTRUCTION AND ARCHITECTURE

СЕРТИФІКАТ
CERTIFICATE

Цей сертифікат виданий про те, що
We certify that

Макаренко
Анастасія Валентинівна

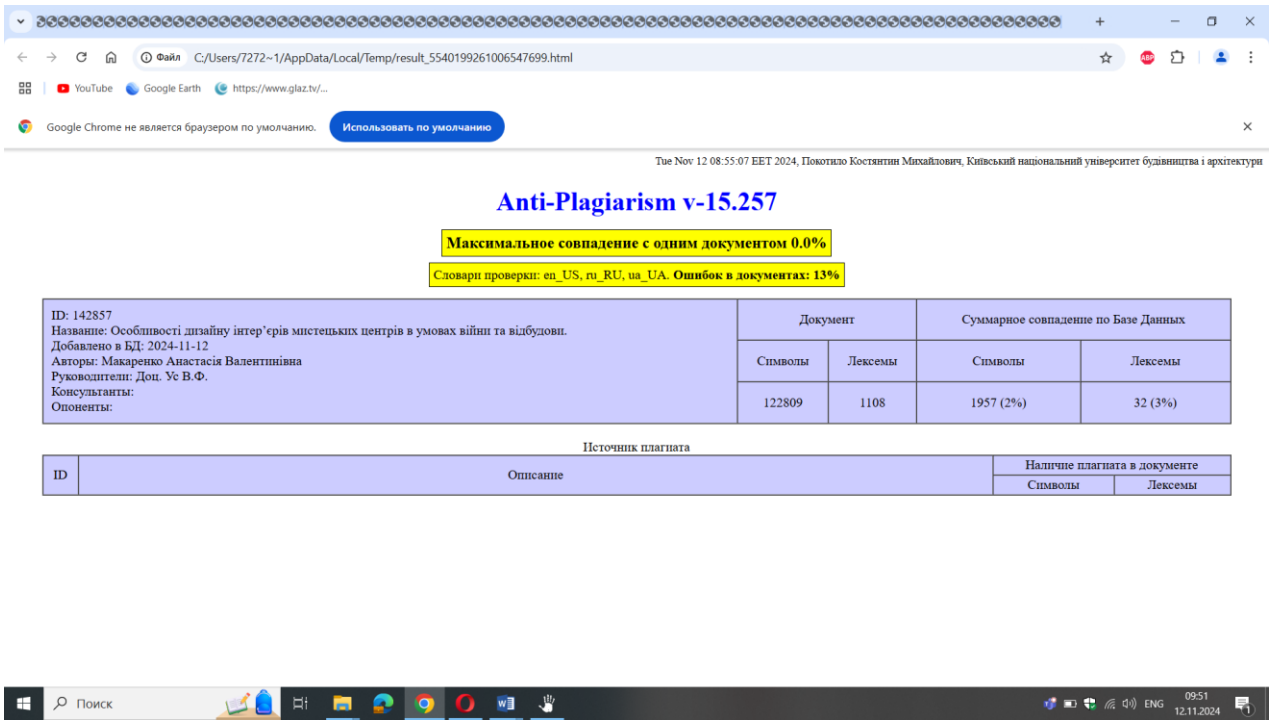
учасник (-ця) XV Всеукраїнської наукової конференції
took part in the XV All-Ukrainian scientific conference

СУЧАСНА АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА XV.
ВІДБУДОВА ТА РОЗВИТОК
В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

MODERN ARCHITECTURAL EDUCATION XIV.
REBUILDING AND DEVELOPMENT
IN EUROPEAN CONTEXT

Київ, 23 листопада 2023
Kyiv, 23 November 2023

Ковальчук Олександр Юрійович
проректор КНУБА з наукової роботи та інноваційного розвитку
Kovalchuk Oleksandr Yuriiovuch
Vice-Rector KNUCA for Scientific Research and Innovative Development

Tue Nov 12 08:55:07 EET 2024, Покотило Костянтин Михайлович, Київський національний університет будівництва і архітектури

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальное совпадение с одним документом 0.0%

Словари проверки: en_US, ru_RU, ua_UA. **Ошибок в документах: 13%**

	Документ		Суммарное совпадение по Базе Данных	
ID: 142857 Название: Особливості дизайну інтер'єрів мистецьких центрів в умовах війни та відбудови. Добавлено в БД: 2024-11-12 Авторы: Макаренко Анастасія Валентинівна Руководители: Доц. Ус В.Ф. Консультанты: Опоненты:	Символы	Лексемы	Символы	Лексемы
	122809	1108	1957 (2%)	32 (3%)

Источник плагиата

ID	Описание	Наличие плагиата в документе	
		Символы	Лексемы